



# **RAPORT**

**o stanie Gminy Miejskiej Lubawa  
na dzień 31 grudnia 2019 roku**

<b>1. Spis treści:</b>	
<b>2. Charakterystyka Gminy</b>	str. 4
<b>3. Uchwały Rady Gminy</b>	str. 4
<b>4. Gospodarka finansowa</b>	str. 4
4.1. Realizacja budżetu	
4.2. Zaległości podatkowe i z mienia komunalnego	
4.3. Środki pozyskane z zewnątrz	
<b>5. Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna</b>	str. 9
5.1. Zagospodarowanie Przestrzenne	
5.2. Infrastruktura Techniczna	
<b>6. Gospodarka nieruchomościami</b>	str. 14
6.1. Zasób mienia komunalnego	
6.2. Komunalny zasób mieszkaniowy	
<b>7. Ochrona środowiska</b>	str. 16
7.1. Gospodarka odpadami	
7.2. Ochrona powietrza	
7.3. Ochrona zwierząt	
7.4. Gospodarka wodno - ściekowa	
7.5. Zieleń miejska	
<b>8. Drogi</b>	str. 22
8.1. Zasób drogowy	
8.2. Drogowe zadania inwestycyjne	
<b>9. Budownictwo mieszkaniowe</b>	str. 28
<b>10. Opieka zdrowotna</b>	str. 28
10.1. Podstawowa opieka zdrowotna	
10.2. Specjalistyczna opieka zdrowotna	
<b>11. Bezpieczeństwo publiczne</b>	str. 30
11.1. Współpraca z Policją	
11.2. Ochotnicza Straż Pożarna	
11.3. Monitoring miejski	
<b>12. Pomoc społeczna</b>	str. 30
12.1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	
12.2. Środowiskowy Dom Samopomocy	
<b>13. Oświata</b>	str. 39
13.1. Przedszkola	
13.2. Szkoła Podstawowa	
<b>14. Kultura i dziedzictwo kulturowe</b>	str. 40
14.1. Miejski Ośrodek Kultury	
14.2. Miejska Biblioteka Publiczna	
14.3. Kino „Pokój”	
14.4. Ochrona zabytków	

<b>15. Kultura fizyczna, turystyka i rekreacja</b>	str. 50
15.1. Infrastruktura sportowa i jej wykorzystanie	
15.2. Imprezy rekreacyjno – sportowe organizowane przez OSiR	
15.3. Kluby sportowe	
15.4. Wspieranie klubów sportowych	
15.5. Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna	
<b>16. Działanie społeczne</b>	str. 56
16.1. Młodzieżowa Rada Miasta	
16.2. Żłobek Miejski „Akademia Maluszka”	
16.3. Karty lojalnościowe	
16.4. Ogólnopolska i Warmińsko – Mazurska Karta Seniora	
16.5. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi	
16.6. Konkursy – rozwój sportu	
16.7. Programy profilaktyczne	
<b>17. Lubawski Budżet Obywatelski</b>	str. 59

## **2. Charakterystyka Gminy**

Gmina Miejska Lubawa leży w województwie warmińsko - mazurskim i jest jedną z 7 gmin tworzących powiat iławski. Miasto Lubawa to jedno z 5 miast w powiecie iławskim i drugie pod względem wielkości. Na dzień 31 grudnia 2019 roku Lubawa liczyła 10.200 mieszkańców, z których 9.858 posiadało meldunek stały (dane ewidencji ludności).

Miasto zajmuje powierzchnię 16,84 km<sup>2</sup>.

Pierwsza wzmianka na temat ziemi lubawskiej mówiąca o istnieniu grodu w Lubawie pochodzi z 1216 roku. Świadczy o tym dokument podpisany przez papieża Innocentego III z 18 lutego 1216 roku, w którym potwierdza nadanie biskupowi pruskiemu Chrystianowi w posiadanie ziemi lubawskiej, stanowiącej darowiznę od nowo nawróconego władcy pruskiego Surwabuno. Lubawa uzyskała prawa miejskie w 1311 roku. Przez ponad 500 lat była siedzibą biskupów chełmińskich, którzy dbali o jej rozwój społeczny i gospodarczy.

Obecnie Lubawa jest miastem silnie rozwiniętym gospodarczo. Od 2011 roku corocznie jest wskazywana jako najlepsza gmina miejska w województwie warmińsko - mazurskim oraz zdobywa miejsca w pierwszej dziesiątce ogólnopolskiego Rankingu Zrównoważonego Rozwoju Jednostek Samorządu Terytorialnego przygotowywanym przez Wydział Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej. Dane samorządów, które podlegają ocenie, pochodzą bezpośrednio z Głównego Urzędu Statystycznego. Samorzady nie zgłaszają się do Rankingu, oceniane są w sposób od siebie niezależny.

Rozwój gospodarczy powoduje, że Miasto utrzymuje się na progu bezrobocia dobrowolnego. Dominantę w gospodarce pełnią przemysł meblarski oraz spożywczy.

Miasto chętnie jest wybierane jako miejsce zamieszkania. Świadczy o tym dodatnie saldo migracji. Powoduje to dynamiczny rozwój budownictwa mieszkaniowego, a szczególnie wielorodzinnego, co wiąże się bezpośrednio z inwestycjami miejskiego samorządu w infrastrukturę techniczną - drogi, sieć wodociągową i kanalizacyjną oraz społeczną: inwestycje w budynki oświatowe - przedszkole, szkołę oraz place zabaw, ścieżki rowerowe, obiekty sportowe i siłownie zewnętrzne.

## **3. Uchwały Rady Gminy**

W 2019 roku Rada Miasta Lubawa obradowała na 9 sesjach, na których podjętych zostało 101 uchwał i 8 obwieszczeń, w tym 44 akty prawa miejscowego. W stosunku do 5 uchwał właściwe organy nadzoru zastosowały rozstrzygnięcia nadzorcze. Ustanowione akty prawa miejscowego zostały ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko - Mazurskiego. Ponadto wszystkie uchwały zostały udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Miejskiej Lubawa: <http://lubawa.bip-wm.pl/public/?id=5782>.

## **4. Gospodarka finansowa**

Budżet jednostki samorządu terytorialnego jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów. Zgodnie z art. 211 ust 4 ustawy o finansach publicznych podstawą gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego jest uchwała budżetowa.

Budżet Miasta na 2019 rok został przyjęty Uchwałą Rady Miasta Lubawa Nr III/15/2018 z dnia 21 grudnia 2018 roku. W 2019 roku budżet zmieniany był 28 razy.

## 4.1. Realizacja budżetu

### 4.1.1. Wykonanie budżetu za 2019 rok

L. p.	Wyszczególnienie	Plan na 2019 r.	Wykonanie na 31.12.2019 r.	% wykonania	Wskaźnik struktury
I	Dochody ogółem	60 564 110,43	60 745 136,13	100,3	100
	- dochody bieżące	50 376 923,22	51 044 492,65	101,3	84,0
	- dochody majątkowe	10 187 187,21	9 700 643,48	95,2	16,0
1	Dochody własne	25 750 598,71	26 544 229,25	103,0	43,7
2	Subwencje	7 439 810,00	7 439 810,00	100	12,2
3	Dotacje	26 785 363,20	26 187 780,10	97,8	43,1
4	Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych j.s.f.p.	563 338,52	548 316,78	97,3	0,9
5	Wpływy z darowizny w postaci pieniężnej	25 000,00	25 000,00	100	0,1
II	Wydatki ogółem	65 239 500,79	60 090 617,04	92,1	100
1	Wydatki bieżące	48 997 051,52	47 080 963,72	96,1	78,4
2	Wydatki majątkowe	16 242 449,27	13 009 653,32	80,1	21,6
III	Wynik za 2019 rok (+) nadwyżka (-) deficyt	- 4 675 390,36	+ 654 519,09		1,0

Budżet miasta zamknął się nadwyżką budżetową w wysokości 654 519,09 zł.

### 4.1.2. Poziom zadłużenia

Kwota długu publicznego na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła 17 512 500,00 zł i dotyczyła zadłużenia Miasta z tytułu zaciągniętych kredytów. Wielkość długu publicznego liczona w stosunku do planowanych dochodów stanowiła 32,16 %, zaś do wykonanych 28,84 %.

Zobowiązania finansowe Gminy Miejskiej Lubawa przedstawiają się następująco:

- Bank Millenium w Olsztynie – 982 500,00 zł,
- BRE Bank Oddział Korporacyjny w Olsztynie – 600 000,00 zł,
- Bank Spółdzielczy Lubawa – 200 000,00 zł,
- Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Olsztynie – 2 400 000,00 zł,
- Bank Spółdzielczy Lubawa – 1 550 000,00 zł,
- Bank PKO BP SA Oddział korporacyjny w Gdańsku – 3 080 000,00 zł,
- Bank BS Brodnica – 3 800 000,00 zł,
- Warmiński Bank Spółdzielczy Jonkowo – 4 900 000,00 zł.

Splaty kredytów w 2019 roku wg zawartych umów wyniosły 2 432 500,00 zł i dotyczyły następujących banków:

- Bank Millenium w Olsztynie – 982 500,00 zł,

- BRE Bank Oddział Korporacyjny w Olsztynie – 600 000,00 zł,
- Bank Spółdzielczy Lubawa – 200 000,00 zł,
- Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Olsztynie – 200 000,00 zł,
- Bank Spółdzielczy Lubawa – 100 000,00 zł,
- Bank PKO BP SA Oddział korporacyjny w Gdańsku – 100 000,00 zł,
- Bank Spółdzielczy Brodnica - 150 000,00 zł,
- Warmiński Bank Spółdzielczy Jonkowo – 100 000,00 zł.

**Zobowiązanie z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji:**

W roku 2019 Miasto nie udzielało poręczeń i gwarancji.

Przed rokiem 2016 udzielono poręczenia kredytu pod budownictwo mieszkaniowe dla Lubawskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Spółka z o. o. w Lubawie do wysokości 675 000 zł. Wydatki na potencjalne spłaty w 2019 roku zostały zaplanowane w wysokości przypadającej do spłaty raty w kwocie 69 594,00 zł. Wydatków nie zostały poniesione.

**Pozostałe zobowiązania, w tym zobowiązania wymagalne:**

Zobowiązania wymagalne w 2019 roku nie wystąpiły. Zobowiązań niewymagalnych wynikających z zawartych umów na okres dłuższy niż 6 miesięcy Miasto nie posiada. Miasto nie emitowało papierów wartościowych.

**4.1.3. Przychody i rozchody związane z finansowaniem deficytu oraz wskaźniki charakteryzujące sytuację finansową Miasta Lubawa**

Wyszczególnienie	Plan na 2019 r. po zmianach	Wykonanie na 31.12.2019 r.
A. Dochody	60 564 110,43	60 745 136,13
B. Wydatki	65 239 500,79	60 090 617,04
C. Wynik (A-B)	-4 675 390,36	+ 645 519,09
D. Finansowanie (E-F), z tego:	4 675 390,36	4 675 390,46
E. Przychody ogółem, z tego:	7 107 890,36	7 107 890,36
1. Kredyty i pożyczki	5 000 000,00	5 000 000,00
2. Wolne środki, w tym:	2 107 890,36	2 107 890,36
- na pokrycie deficytu		
F. Rozchody ogółem, z tego:	2 432 500,00	2 432 500,00
1. Spłata kredytów	2 432 500,00	2 432 500,00
G. Kwota długu publicznego na koniec roku, w tym:	17 512 500,00	17 512 500,00
- stan zadłużenia Miasta z tytułu kredytów i pożyczek	17 512 500,00	17 512 500,00
H. Wskaźnik kwoty długu publicznego liczony w stosunku do dochodów planowanych	28,91	28,84
I. Łączna kwota przypadających do spłaty kredytów i pożyczek wraz z odsetkami, potencjalnych kwot	3 165 654,00	2 881 256,81

udzielonych poręczeń i gwarancji oraz zobowiązań związku współtworzonego przez j.s.t.		
J. Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust 1 ustawy do dochodów po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez j.s.t.	5,94	4,58

Wskaźnik długu publicznego został określony w art. 216 ust 5 Konstytucji RP. Zgodnie z nim nie wolno zaciągać pożyczek lub udzielać gwarancji i poręczeń finansowych, w następstwie których państwowy dług publiczny przekroczy 3/5 (60 %) wartości rocznego produktu krajowego brutto. W przypadku Gminy Miejskiej Lubawa wskaźnik wykonany za 2019 rok wyniósł 28,84 %.

## **4.2. Zaległości podatkowe i z mienia komunalnego**

### **4.2.1 Podatek od nieruchomości**

Stan należności w podatku od nieruchomości na 31.12.2019 r. wyniósł łącznie 152 598,68 zł, z tego należności wymagalne 149 183,08 zł. Z ogólnej kwoty zaległości przypada na:

- osoby fizyczne - 148 317,88 zł,
- osoby prawne – 865,20 zł.

Zaległości w płaceniu podatku od nieruchomości wystąpiły u 5 podmiotów prawnych i 207 osób fizycznych. Zostały one objęte postępowaniem egzekucyjnym. Dla 86 podatników wystawiono tytuły wykonawcze do komornika, z tego 52 zrealizowano.

### **4.2.2. Podatek rolny**

Zalegających 41 osób fizycznych na kwotę 10 109,24 zł.

### **4.2.3.Podatek leśny**

Zalegająca 1 osoba fizyczna na kwotę 81,00 zł.

### **4.2.4. Podatek od środków transportowych**

Należności pozostałe do zapłaty na koniec okresu sprawozdawczego wyniosły 54 196,00 zł, z tego należności wymagalne 38 974,00 zł. Zaległości wystąpiły u osób fizycznych i prawnych, z tego:

- osoby fizyczne – 38 974,00 zł, zalegających 12 osób,
- osoby prawne – 15 222,00 zł, zalegających 1 podmiot.

W stosunku do zalegających wszczęto postępowanie w celu wyegzekwowania należności. Wystawiono 14 upomnień. Część zaległości wpłynęła do budżetu na początku 2020 roku. Dla 10 podatników wystawiono tytuły wykonawcze, z tego 9 zrealizowano. Na 1 osobę prawną wystawiono tytuł wykonawczy obejmujący zaległości z lat ubiegłych. Z uwagi na brak majątku umorzono postępowanie egzekucyjne, na 1 osobę prawną wystawiono tytuł wykonawczy.

### **4.2.5 Podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie Karty podatkowej**

Zaległość wyniosła 43 699,10 zł i dotyczy osób fizycznych.

#### 4.2.6. Podatek od czynności cywilnoprawnych

Zaległość w kwocie 781,60 zł, dotyczy osób fizycznych.

#### 4.2.7. Użytkowanie wieczyste nieruchomości

Zaległość wyniosła 1 071,54 zł, dotyczy osób fizycznych.

#### 4.2.8. Najem i dzierżawa składników majątkowych

Ogółem zaległości wyniosły 145 604,39 zł, w tym wymagalne 137 341,38 zł:

- dzierżawa za lokale użytkowe – 5 613,57 zł, zalegających: 3 osoby fizyczne i 2 osoby prawne,
- czynsz za lokale mieszkalne – 131 727,81 zł, zalegających: 45 najemców, z tego powyżej trzech miesięcy - 21 najemców.

#### 4.2.9. Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności

Zaległość wyniosła 4 163,88 zł.

#### 4.2.10. Odpłatne nabycie prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości

Zaległość wyniosła 1 267,62 zł.

#### 4.2.11. Zaległości z pozostałych tytułów

Zaległości w 2019 roku ogółem wyniosły 1 804 660,72 zł, w tym z tytułu dochodów j.s.t. związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami (z tytułu świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego itp.) - 1 671 949,86 zł.

### 4.3. Środki pozyskane z zewnątrz

L.p.	Nazwa projektu	Wartość zadania wg wniosku [zł]	Środki pozyskane z zewnątrz [zł]	Środki które wpłynęły do budżetu w 2019 r [zł]
1.	Modernizacja przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizowanym w Lubawie	2307590,45	1961451,88	417606,39
2.	Rozbudowa ul. Kazimierza Wielkiego w Lubawie	1096633,57	548316,78	548316,78
3.	Poprawa dostępności do wysokiej jakości usług społecznych dla mieszkańców Lubawy	3886244,36	1700000	0
4.	Rewitalizacja centrum – utworzenie Centrum Aktywności Społecznej na Zamku Biskupów Chełmińskich w Lubawie	19874731,59	13112706,85	7183472
5.	Funkcjonowanie instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w ramach programu Maluch+ 2019	67500	54000	54000
6.	E-usługi dla mieszkańców Gminy Miejskiej Lubawa	1095315	931017,75	0
7.	Rodzinnie w Lubawie	285862,5	241862,5	205471,25
8.	Ja w Internecie. Program szkoleniowy w zakresie rozwoju kompetencji cyfrowych	150000	95744,32	95744,32
9.	Kompleksowe usługi aktywizacyjno - integracyjne na rzecz rodzin	295912,75	237912,75	0



Ponadto Gmina Miejska Lubawa w 2019 roku pozyskała darowiznę w kwocie 25 000,00 zł z przeznaczeniem na nasadzenia w zieleńcach korzystnie wpływające na ochronę i zwiększenie bioróżnorodności. Wartość całego zadania wyniosła 55 000,00 zł.

## **5. Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna**

### **5.1. Zagospodarowanie przestrzenne**

Obszar miasta Lubawa posiada obowiązujące plany zagospodarowania przestrzennego. Dokument bazowy został uchwalony w 1998 roku, a w latach kolejnych przyjmowano jego zmiany, odpowiadając na wnioski i potrzeby mieszkańców oraz przedsiębiorców, uwzględniając potencjał rozwojowy gminy i uwarunkowania przestrzenne.

Obszar zurbanizowany miasta jest zlokalizowany głównie w okolicach centrum z przewagą terenów zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Wzdłuż ulic Prusa, Grunwaldzkiej, Dworcowej, Rzepnikowskiego i Kupnera położone są tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (kierunek północny zachód i południowy zachód oraz wschód od centrum miasta). Pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne przeznaczona jest również północno - wschodnia i wschodnia część miasta (przy ulicach Kopernika i Sadowej). Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej znajdują się przeważnie przy ulicy Warszawskiej i Gdańskiej, Rzepnikowskiego oraz Siostry Antoniny Schneider i Stanisława Wolskiego.

Bezpośrednio do centrum miasta przylegają obiekty działalności usługowej, m.in. wzdłuż ulic Gdańskiej, Warszawskiej i Grunwaldzkiej, co związane jest z codzienną aktywnością mieszkańców. Śródmieście skupia tereny obiektów sakralnych (3 kościoły), a także zabytkowe domy i kamienice. Dwa cmentarze - parafialny i komunalny - znajdują się na północy miasta. Tereny produkcyjne zlokalizowane są w południowej oraz północnej i północno - wschodniej części miasta, wzdłuż ulic Dworcowej, Borek i Unii Europejskiej oraz częściowo w części północno - zachodniej (wzdłuż ulicy Kopernika). Północna część miasta jest bezpośrednio powiązana z drogą krajową Nr 15 Olsztyn - Toruń. Część południowa przylega do linii kolejowej Lubawa - Zajątkowo łączącej się z magistralą relacji Warszawa – Gdańsk.

Kolejnym elementem zagospodarowania przestrzennego miasta są tereny zielone, z których najbardziej okazały jest Park Miejski „Łazienki Lubawskie”. Obrzeża miasta, a w szczególności jego wschodnia część, to tereny o funkcji rolnej.

Pomimo położenia w rejonie turystycznym Polski, Lubawa ma małą bazę noclegową, dysponuje trzema takimi obiektami. Ilość i jakość lokali gastronomicznych w Lubawie zaspokaja potrzeby lokalnych mieszkańców.

Stan przeznaczenia terenów w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Lubawa na koniec 2018 r. przedstawia się następująco:

- zabudowa mieszkaniowa - 11,5 % - 193,66 ha, w tym zabudowa wielorodzinna 16,84 ha,
- zabudowa usługowa - 3,3 % - 55,57 ha,
- użytkowanych rolniczo - 61,4 % - 1033,98 ha,
- zabudowa techniczno - produkcyjna - 13,5 % - 227,34 ha,
- zieleni i wód - 4,3 % - 72,41 ha,
- komunikacji - 5,9 % - 99,36 ha,
- infrastruktury technicznej - 0,1 % - 1,68 ha.

W roku 2019 wpłynęło pięć wniosków o zmianę MPZP Miasta Lubawa.

## 5.2. Infrastruktura techniczna

### 5.2.1. Zaopatrzenie w wodę

Zadanie zaopatrzenia w wodę mieszkańców Lubawy i innych odbiorców prowadzi Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Lubawie. 100 % udziałów w Spółce posiada Gmina Miejska Lubawa.

System zaopatrzenia w wodę Lubawy opiera się o pobór wód podziemnych z ujęć znajdujących się w granicach miasta - 3 studni głębinowych oraz studni kopanych, tzw. „kopernikowskich” (studnie zbiorcze oraz studnie przepływowe – razem 11 szt.). Wydajność poszczególnych studni przedstawia się następująco:

- Nr 1 -  $Q = 63 \text{ m}^3/\text{h}$ ,

- Nr 2 -  $Q = 66 \text{ m}^3/\text{h}$ ,

- Nr 3 -  $Q = 99 \text{ m}^3/\text{h}$ .

Studnie „kopernikowskie” -  $Q = 20 \text{ m}^3/\text{h}$ .

Łączna maksymalna wydajność studni wynosi  $248,2 \text{ m}^3/\text{h}$ .

W skład stacji uzdatniania wody wchodzi podziemny zbiornik na wodę surową oraz 2 podziemne zbiorniki wody czystej. Do uzdatniania wody stosuje się 5 filtrów pospiesznych Culligana. Uzdatnianie wody w filtrach następuje poprzez złożę manganowe. Dodatkowo od 2019 roku uzdatnianie wody następuje poprzez jej koagulację i nitryfikację biologiczną.

W 2005 roku odbyła się modernizacja SUW, która polegała głównie na montażu nowych czterech filtrów. W 2014 roku dobudowano piąty filtr. SUW jest w stanie uzdatnić około  $300 \text{ m}^3$  wody na godzinę. Obecny średni pobór wody surowej z istniejących studni wynosi około  $2000 \text{ m}^3/\text{dobę}$ , tj. około  $85 \text{ m}^3/\text{h}$ , w okresach letnich i suchych pobór wody sięga nawet około  $150 \text{ m}^3/\text{h}$ .

Istniejące studnie oraz Stacja Uzdatniania Wody w pełni zaspokajają obecne i rozwojowe potrzeby Miasta. Istnieje natomiast potrzeba zbudowania dodatkowego zbiornika na wodę czystą ( $200 \text{ m}^3$ ), który zapewni stałą jej dostawę w szczytowych momentach dużego zapotrzebowania na wodę oraz w przypadku awarii sieci. Łączna długość sieci wodociągowej obsługiwanej przez PWiK wynosi  $53,5 \text{ km}$ . Z sieci wodociągowej korzysta ponad 99 % mieszkańców miasta. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w 2019 roku sprzedało łącznie  $497.670 \text{ m}^3$  wody, co stanowi 103,31 % w stosunku do roku 2018.

W 2019 roku PWiK zrealizowało następujące zadania z zakresu gospodarki wodociągowej objętych „Wieloletnim planem rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2018 – 2020”, który został przyjęty Uchwałą Nr XLIII/365/2018 Rady Miasta z dnia 9 marca 2018 r. i zmieniony Uchwałą Nr IV/48/2019 Rady Miasta Lubawa z dnia 27 marca 2019 r.:

- wymianę /odnowienie złoża w filtrach Stacji Uzdatniania Wody,
- wymianę przyłączy wodociągowych - wraz z pracami drogowymi wokół Rynku nastąpiła wymiana starych przyłączy wodociągowych oraz wymiana i wstawienie nowych zasuw i rur wodociągowych w różnych częściach miasta (zależnie od potrzeb),
- budowę sieci wodociągowej od SUW przy ul. Kopernika do ul. Pielgrzyna w celu zwiększenia ciśnienia wody w ulicy Kupnera,
- budowę sieci wodociągowej - od ul. Ks. Stanisława Pasierba w stronę Lip,
- budowę sieci wodociągowej do nowych działek budowlanych - odgałęzienie przy ul. Kopernika.

### **5.2.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków sanitarnych**

Miasto Lubawa położone jest w obszarze wyznaczonej aglomeracji Lubawa - Uchwała Nr XII/277/15 Sejmiku Województwa Warmińsko - Mazurskiego z dnia 25 listopada 2015 roku w sprawie wyznaczenia aglomeracji Lubawa oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji Lubawa (Dz. U. z 2015 r., poz. 4838) - o równoważnej liczbie mieszkańców 28 670 z oczyszczalnią ścieków w miejscowości Lubawa, obejmującą swym zasięgiem Miasto Lubawa oraz miejscowość Fijewo z terenu Gminy Lubawa. Proces odbioru ścieków i ich oczyszczanie prowadzi Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Lubawie na bazie miejskiej oczyszczalni ścieków i sieci kolektorów sanitarnych o łącznej długości 50,5 km.

Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest przy ulicy Toruńskiej 18 i składa się z:

- 3 reaktorów biologicznych CBR – FOS o pojemności łącznej około 8.150 m<sup>3</sup>,
- 2 zbiorników retencyjnych o pojemności łącznej około 2.100 m<sup>3</sup>, a także: zbiornika PIX, przepompowni ścieków surowych, budynku separacji zanieczyszczeń, piaskownika, komory wtórnej sedymentacji, 3 osadników pokoagulacyjnych, budynku stacji odwadniania osadów, stacji transformatorowej, budynku energetycznego, budynków garażowych, słonecznej suszarni osadów oraz 4 kompostowników wybudowanych w latach 2017 - 2018.

Oczyszczalnia ścieków działa na zasadzie oczyszczania mechanicznego oraz biologicznego. Została zmodernizowana w latach 2010 – 2011 w trakcie realizacji zadania pod nazwą „Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie gminy miejskiej Lubawa”.

W 2018 r. PWiK uzyskało pozwolenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na produkcję z ustabilizowanego osadu ściekowego - środka poprawiającego właściwości gleby (nawóz) pod nazwą „Kompost lubawski”. Oczyszczalnia ścieków wykorzystywana jest w 60 – 70 %.

Obecnie zakład oczyszcza około 80.000 m<sup>3</sup>/miesiąc, tj. ok. 2.600 m<sup>3</sup>/dobę, a jest w stanie maksymalnie oczyścić około 3.500 m<sup>3</sup>/dobę. W 2019 roku PWiK przyjęło do oczyszczenia 675.066 m<sup>3</sup> ścieków, co w stosunku do roku 2018 stanowi około 101 %. Z sieci kanalizacyjnej korzysta obecnie ponad 98 % mieszkańców miasta Lubawa.

W 2019 roku PWiK zrealizowało następujące zadania z zakresu gospodarki ściekowej objętych „Wieloletnim planem rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2018 – 2020”, przyjętym Uchwałą XLIII/365/2018 Rady Miasta z dnia 9 marca 2018 r. i zmienionym Uchwałą Nr IV/48/2019 Rady Miasta Lubawa z dnia 27 marca 2019 r.:

- budowę kanalizacji sanitarnej w ulicy Lipowej w stronę Lip,
  - budowę kanalizacji sanitarnej – od ul. Ks. Stanisława Pasierba w stronę Lip,
  - budowę kanalizacji sanitarnej do nowych działek budowlanych - odgałęzienie przy ul. Kopernika.
- Spółka zakupiła również bezpośrednio przylegającą do oczyszczalni ścieków przy ul. Toruńskiej działkę o powierzchni 50 arów pod przyszłe inwestycje.

### **5.2.3. Odprowadzanie wód opadowych**

Sieć kanalizacji deszczowej na terenie miasta Lubawa istnieje wzdłuż większości ulic z odprowadzaniem wód opadowych przez separatory piasku i związków ropopochodnych do rzeki Sandeli i Elszki. Odprowadzane wody deszczowe są obowiązkowo poprzedzone urządzeniami podczyszczającymi dostosowanymi do ilości ścieków i ładunku zanieczyszczeń.

Główne kolektory kanalizacji deszczowej odprowadzające wodę do otwartych rowów, koryt rzek występują:

- w północnej części miasta - kanał Ø 600 (300 mb) biegnący pod drogą krajową Nr 15 i odprowadzający wodę z osiedla mieszkaniowego „Glinki” w Lubawie,
- w środkowej części miasta - kanał Ø 1200 – Ø 1000 – Ø 600 (100 mb) w ul. Kupnera łączący Łazienki Lubawskie ze stawem przy murach obronnych zamku,
- w środkowej części miasta - kanał Ø 1000 – Ø 800 (350 mb) w ul. Kupnera łączący Łazienki Lubawskie z rowem otwartym przy murach obronnych miasta,
- w środkowej części miasta - kanał Ø 1200 (100 mb) przy skrzyżowaniu ul. Warszawskiej - ul. Gdańskiej - ul. Kupnera,
- w środkowej części miasta - kanał Ø 800 (180 mb) przy ul. Gdańskiej - osiedle „Nowa Gdańska”,
- w południowej części miasta - kanał Ø 1000 (300 mb) odprowadzający wodę z „Osiedla Królewskiego”,
- kanał Ø 400 – Ø 600 – Ø 800 (650 mb) łączący południową część ze środkową częścią miasta odprowadzający nadmiar wód przy ul. Dworcowej i Gdańskiej.

Wykaz separatorów i piaskowników w miejskiej kanalizacji deszczowej:

- 2 szt. ul. Unii Europejskiej - separator koalescencyjny kasetowy I i II (3-5 m<sup>3</sup>) + osadniki (4 m<sup>3</sup>),
- 1 szt. ul. Unii Europejskiej III - separator (2,5 m<sup>3</sup>),
- 1 szt. ul. Kupnera/Pawia - separator koalescencyjny (2,5 m<sup>3</sup>),
- 1 szt. ul. Kopernika - separator lamelowy (1,5 m<sup>3</sup>) + osadniki (3 m<sup>3</sup>),
- 1 szt. ul. Grunwaldzka - separator koalescencyjny (2,5 m<sup>3</sup>),
- 1 szt. ul. Św. Barbary - separator koalescencyjny (2,5 m<sup>3</sup>),
- 1 szt. pomiędzy ul. Gdańską a Witosa (za budynkiem byłego gimnazjum) - separator koalescencyjny (1,5 m<sup>3</sup>),
- 1 szt. ul. Gdańska - separator wraz z osadnikami (łączna pojemność 10 m<sup>3</sup>),
- 1 szt. ul. Kazimierza Wielkiego - separator lamelowy (10 m<sup>3</sup>),
- 1 szt. ul. Św. Barbary - piaskownik (1 m<sup>3</sup>),
- 1 szt. droga dojazdowa do Parku Miejskiego od strony kina - separator koalescencyjny (2,5 m<sup>3</sup>),
- 1 szt. parking przy Restauracji „SPICHLERZ” - separator przy placu z kostki granitowej (2,5 m<sup>3</sup>),
- 1 szt. ul. Lipowa - separator koalescencyjny (3,0 m<sup>3</sup>),
- 1 szt. ul. Ogrodowa - separator koalescencyjny (3,0 m<sup>3</sup>),
- 1 szt. ul. Sądowa - separator koalescencyjny (4,5 m<sup>3</sup>),
- 3 szt. ul. Sadowa - separator koalescencyjny/retencja,
- 1 szt. ul. Bankowa/Podgórna - separator koalescencyjny (2,0 m<sup>3</sup>),
- 1 szt. przejście z Placu Zamkowego do ul. Biblii Gutenberga dz. ew. nr 480/15 – separator koalescencyjny (1,5 m<sup>3</sup>),
- 1 szt. Browarowa - Ratuszowa - separator koalescencyjny (1,5 m<sup>3</sup>).

Sieć kanalizacji deszczowej wymaga stałej rozbudowy, szczególnie ze względu na rozwijające się budownictwo mieszkaniowe i zwiększające się powierzchnie utwardzone dróg i placów.

Na mocy Uchwały Nr VII/77/2019 Rady Miasta Lubawa z dnia 27 czerwca 2019 roku w sprawie wniesienia majątku Gminy Miejskiej Lubawa na podwyższenie kapitału zakładowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Spółki z o.o. w Lubawie i powierzenia zadań własnych Miasta Lubawa - powierzono PWiK zadanie własne Miasta w zakresie utrzymania i eksploatacji urządzeń kanalizacji deszczowej przeznaczonych do odprowadzenia wód opadowych i roztopowych.

#### **5.2.4. Zaopatrzenie w gaz**

W Lubawie gaz jako nośnik energii cieplnej, zarówno dla potrzeb gospodarstw domowych, jak i podmiotów gospodarczych, dostępny jest od 2006 roku. Miasto zaopatrywane jest w gaz przewodowy z gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Olsztynek - Iława gazociągiem średniego ciśnienia relacji Smykowo - Lubawa. Ponadto przez zachodnią część miasta przebiega nowo wybudowany gazociąg przesyłowy wysokiego ciśnienia DN 300, PN 6,3 MPa relacji Brodnica Nowe Miasto Lubawskie – Iława. Strategicznym odbiorcą gazu w Lubawie jest SM Mlekovita, która wykorzystuje go do celów produkcyjnych. Całkowita długość sieci gazowej na terenie miasta wynosi 8,1 km. Ilość podłączonych budynków:

- mieszkalnych jednorodzinnych - 47 szt.,
- mieszkalnych wielorodzinnych - 3 szt.,
- usługowych - 11 szt.

W 2019 r. została wybudowana sieć gazowa o długości 0,4 km oraz podłączono do sieci 11 budynków mieszkalnych.

#### **5.2.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną**

Istniejący system zaopatrzenia w energię elektryczną w mieście Lubawa składa się z następujących elementów:

- sieć zasilająca 110 kV - przez Lubawę przebiega napowietrzna linia wysokiego napięcia 110 kV Iława - Lubawa i Ostróda - Lubawa - w granicach miasta jako linia dwutorowa (dwie linie na jednym słupie),
- Główny Punkt Zasilający (GPZ) Lubawa – stacja transformatorowa 110/15kV zlokalizowany przy ul. Borek,
- sieć linii średniego napięcia 15 kV (napowietrznych i kablowych) wychodzących z GPZ Lubawa i doprowadzających energię do stacji transformatorowych 15/0,4 kV,
- stacje transformatorowe 15/0,4 kV,
- miejska sieć rozdzielcza – niskiego napięcia 0,4 kV.

#### **5.2.6. Zaopatrzenie w ciepło**

Zaopatrzenie w ciepło przedstawia się następująco:

- głównym źródłem zaopatrzenia w ciepło dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej jest prywatna kotłownia zlokalizowana przy ul. Warszawskiej,
- źródłem ciepła dla zakładów produkcyjnych są kotłownie zakładowe,
- innymi źródłami ciepła są lokalne kotłownie oraz urządzenia grzewcze na paliwa stałe, ciekłe oraz elektryczne urządzenia grzewcze.

#### **5.2.7. Obsługa telekomunikacyjna**

Obsługa telekomunikacyjna w Lubawie przedstawia się następująco:

- zrealizowany jest system telefonii sieciowej szerokopasmowej,
- zrealizowane są 4 stacje bazowe telefonii komórkowej.

Jednocześnie na terenie miasta istnieje rozbudowana sieć światłowodowa, za pośrednictwem której świadczone są m.in. usługi szerokopasmowego dostępu do Internetu. W związku realizacją „Planu Cyfrowego 2025 dla Warmii i Mazur” została podjęta uchwała, na mocy której obniżono opłaty za umieszczenie urządzeń w pasach drogowych dla infrastruktury telekomunikacyjnej, tzw.

„ostatniej mili”. Jest to to infrastruktura telekomunikacyjna powstała pomiędzy najbliższym lub najbardziej efektywnym punktem dystrybucji internetu (sieć hurtowa), a użytkownikiem końcowym. „Plan Cyfrowy 2025 dla Warmii i Mazur” zakłada obniżenie finansowo – ekonomicznych barier inwestycyjnych, utrudniających inwestorom budowę infrastruktury telekomunikacyjnej.

## 6. Gospodarka nieruchomościami

### 6.1. Zasób mienia komunalnego

#### Nieruchomości gruntowe

Na 31.12.2019 r. w zasobie nieruchomości na terenie miasta Lubawa znajdowało się łącznie 114,0371 ha gruntów. Dodatkowo w skład zasobu wchodziły grunty zlokalizowane na terenie sąsiednich gmin:

- teren samorządowej bocznicy kolejowej relacji Zajączkowo Lubawskie – Lubawa – Gmina Wiejska Lubawa, obręb Mortęgi o powierzchni 4,29 ha oraz Gmina Grodziczno, obręb Kuligi o powierzchni 4,29 ha,
- boisko treningowe przy OSiR – Gmina Wiejska Lubawa, obręb Fijewo o powierzchni 1,7 ha,
- teren pasa drogowego ulicy Sadowej – Gmina Wiejska Lubawa, obręb Fijewo o powierzchni 0,0223 ha.

Gmina Miejska Lubawa jest właścicielem 7,0952 ha gruntów oddanych w użytkowanie wieczyste.

OFU	Użytek gruntowy	Powierzchnia (ha)
B	Tereny mieszkaniowe	9,9493
Bi	Inne tereny zabudowane	3,6003
Bp	Zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy	1,2367
Br	Grunty rolne zabudowane	0,0643
Bz	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	6,8772
Dr	Drogi	45,5145
Tp	Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	0,1955
Lzr	Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	0,6181
Ł	Łąki trwałe	4,9558
N	Nie użytki	2,2441
Ps	Pastwiska trwałe	3,9374
R	Grunty orne	22,8075
S	Sady	0,0022
Tk	Tereny kolejowe	5,8969
Tr	Tereny różne	4,9614
W	Grunty pod rowami	0,9922
Ws	Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	0,1837

## 6.2. Komunalny zasób mieszkaniowy

L.p.	Adres budynku	Liczba lokali	Lokale komunalne	Lokale socjalne	Lokale wykupione
<b>A</b>	<b>Budynki stanowiące własność Gminy</b>	<b>59</b>	<b>54</b>	<b>5</b>	<b>0</b>
	<b>Liczba budynków</b>	<b>8</b>			
1	Kupnera 21	9	9	0	0
2	Kupnera 54	6	4	2	0
3	Piaskowa 23	4	4	0	0
4	Piaskowa 29	7	7	0	0
5	Piaskowa 29A	5	5	0	0
6	Poznańska 3	9	6	3	0
7	Przemysłowa 18	5	5	0	0
8	Przemysłowa 18A	14	14	0	0
<b>B</b>	<b>Budynki, w których działają wspólnoty mieszkaniowe</b>	<b>176</b>	<b>45</b>	<b>4</b>	<b>127</b>
	<b>Liczba budynków</b>	<b>14</b>			
9	Rynek 5	24	3	0	21
10	Rynek 6	21	2	0	19
11	Zamkowa 1/7*	30	4	0	26
12	Gdańska 17B	26	1	0	25
13	19 Stycznia 19A 19B	14	8	0	6
14	19 Stycznia 19C	2	1	0	1
15	Poznańska 8	7	1	1	5
16	Zamkowa 19	5	3	0	2
17	Bankowa 7	7	3	0	4
18	Jagiellońska 1	7	2	1	4
19	Kopernika 53	10	7	0	3
20	Kupnera 4	4	2	0	2
21	Kupnera 13	12	5	2	5
22	Dworcowa 5	7	3	0	4
<b>Razem A + B</b>		<b>235</b>	<b>99</b>	<b>9</b>	<b>127</b>
<b>Liczba budynków</b>		<b>22</b>			

\* w budynku nr 1/7 przy ulicy Zamkowej został wyodrębniony służbowy lokal mieszkalny

### 6.2.1. Zaległości czynszowe

Zadłużenie z tytułu czynszu najmu na dzień 31 grudnia 2019 r. wyniosło 131.727,81 zł. Z tego tytułu 21 najemców lokali komunalnych zalega z opłatami powyżej 3 miesięcy. W porównaniu do roku 2018 zaległości czynszowe notują tendencję malejącą - na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniosły 156.275,18 zł i dotyczyły 24 najemców lokali. Osoby posiadające zadłużenie mogą odpracowywać czynsz - w roku 2019 z tej możliwości skorzystało 7 osób. Odpracowanie czynszu możliwe jest na podstawie Zarządzenia Nr 47/2013 Burmistrza Miasta Lubawa z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie ustalenia formy spłaty zadłużenia czynszowego w formie świadczeń rzeczowych, zmienionego Zarządzeniem Nr 84/2017 Burmistrza Miasta Lubawa z dnia 22 września 2017 roku. W celu odzyskania niespłaconych wierzytelności lokatorskich najemcy oraz wszystkie

pełnoletnie osoby zamieszkałe w zadłużonych lokalach zgłaszane są do Krajowego Rejestru Długów oraz prowadzone jest przeciwko nim postępowanie komornicze.

## **7. Ochrona środowiska**

Zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju określa ustawa "Prawo ochrony środowiska" z dnia 27 kwietnia 2001 r. Na podstawie przepisów miejska polityka ochrony środowiska realizowana jest na bazie "Gminnego Programu Ochrony Środowiska", który jest zbieżny z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych Gminy. Określa obszary, kierunki interwencji i zadania służące poprawie stanu środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców gminy. Program Ochrony Środowiska jest przyjmowany do realizacji uchwałą Rady Miasta. Realizacja Programu jest monitorowana, a burmistrz co dwa lata przedstawia Radzie sprawozdanie z jego realizacji. Celem opracowania jest wytyczenie kierunków i zaplanowanie działań w zakresie ochrony środowiska, które będą realizowane w Gminie Miejskiej Lubawa. Realizacja działań przyczyni się do osiągnięcia celów Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko - Mazurskiego do roku 2020, jak również krajowych dokumentów strategicznych i sektorowych. Pierwszy „Program Ochrony Środowiska Miasta Lubawa” Rada Miasta przyjęła do realizacji w 2004 roku. Kolejny Program na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r. został przyjęty Uchwałą Nr XXVIII/289/2013 Rady Miasta Lubawa z dnia 21 sierpnia 2013 r. Z kolei obowiązujący Program Ochrony Środowiska Miasta Lubawa został przyjęty przez Radę Miasta Lubawa w dniu 25 kwietnia 2018 r. Uchwałą Nr XLV/376/2018. W Programie Ochrony Środowiska Miasta Lubawa zawarto w szczególności ogólną charakterystykę Miasta, ocenę obecnego stanu środowiska w mieście z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji obejmujących:

1. ochronę klimatu i jakości powietrza,
2. zagrożenie hałasem,
3. pola elektromagnetyczne,
4. gospodarowania wodami,
5. gospodarkę wodno – ściekową,
6. zasoby geologiczne,
7. gleby,
8. gospodarkę odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
9. zasoby przyrodnicze,
10. zagrożenia poważnymi awariami,

a także cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowiska oraz harmonogram rzeczowo - finansowy i opis systemu realizacji POŚ.

Raport z realizacji aktualnie obowiązującego Programu Ochrony Środowiska burmistrz przedstawił Radzie Miasta w styczniu 2020 roku. Rada Miasta Lubawa w dniu 17 stycznia 2020 r. Uchwałą Nr XIII/134/2020 przyjęła Raport Burmistrza Miasta Lubawa z realizacji „Programu Ochrony Środowiska Miasta Lubawa”.

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska Miasta Lubawa do roku 2020” zawiera:

- kontrolę z godności wykonania zadań wyszczególnionych w programie z harmonogramem realizacji programu na lata 2017-2018;
- ocenę realizacji celów i działań określonych w Programie opartą na wskaźnikach.



Łącznie na realizację zadań własnych POŚ w latach 2017-2018 Miasto Lubawa wydatkowało ponad 15 mln zł (znacznie powyżej planowanych wydatków). Praktycznie wszystkie zadania, za których realizację jest odpowiedzialny wyłącznie samorząd miasta, realizowane są zgodnie z planem. Większość wskaźników realizacji POŚ wg stanu na koniec 2018 r. zostały osiągnięte. W kolejnych punktach przedstawione są najważniejsze zagadnienia z zakresu ochrony środowiska w naszym mieście.

### **7.1. Gospodarka odpadami**

Lubawa należy do Ekologicznego Związku Gmin „Działdowszczyzna” z siedzibą w Działdowie. W skład EZG „Działdowszczyzna” poza Lubawą wchodzi następujące gminy: Gmina Działdowo, Gmina Miasto Działdowo, Gmina Grodziczno, Gmina Iłowo Osada, Gmina Janowiec Kościelny, Gmina Janowo, Gmina Kozłowo, Miasto i Gmina Lidzbark, Miasto i Gmina Nidzica, Gmina Płońnica i Gmina Rybno.

Gminy skupione w EZG „Działdowszczyzna” wchodzi w skład Regionu Zachodniego Gospodarki Odpadami zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami. Gospodarka odpadami w Regionie Zachodnim opiera się na następujących Regionalnych Instalacjach Przetwarzania Odpadów Komunalnych zarządzanych przez EZG „Działdowszczyzna”:

- instalacji mechaniczno - biologicznego przetwarzania odpadów w Działdowie - część mechaniczna i Zakrzewie - część biologiczna,
- kompostowni odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz składowisku odpadów w Zakrzewie (gmina Działdowo).

Ponadto w Regionie Zachodnim znajdują się następujące RIPOKi zarządzane przez inne podmioty:

- instalacja mechaniczno - biologicznego przetwarzania odpadów, kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów, składowisko odpadów w Rudnie (gmina Ostróda) – ZUOK RUDNO Sp. z o.o. (Związek Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko”),
- instalacja mechaniczno - cieplnego przetwarzania odpadów w Różankach (gmina Susz) - Bioelektra Group S.A.,
- składowisko odpadów i instalacja mechaniczno - biologicznego przetwarzania odpadów w Różankach (gmina Susz) – NOVAGO Sp. z o.o. Mława.

Odpady komunalne zebrane i odebrane z terenu miasta najpierw trafiają do stacji przeładunkowej z sortownią w Działdowie, a następnie do regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych. Regionalna instalacja w Działdowie zlokalizowana jest przy ulicy Przemysłowej 61. W jej skład wchodzi: sortownia, kompostownia, składowisko w Zakrzewie. Wszystkie niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne oraz odpady gromadzone selektywnie odbierane są zgodnie z zawartą umową przetargową i przekazywane do RIPOK w Działdowie. Obiekt spełnia wymogi środowiskowe i ma uregulowany stan formalno - prawny. Kwaterę III składowiska w Zakrzewie o pojemności 280 tys. m<sup>3</sup> wybudowano w 2016 r. Na terenie Lubawy odbiór odpadów komunalnych z gospodarstw domowych jest prowadzony w systemie pojemnikowym i workowym. Prowadzona jest zbiórka selektywna następujących frakcji:

- papier i tektura, w tym opakowania, gazety czasopisma, itd.,
- opakowania wielomateriałowe, tworzywa sztuczne,
- szkło i odpady ze szkła oraz metalu,
- odpady komunalne ulegające biodegradacji, w tym odpady zielone,
- popiół,

- meble i inne odpady wielkogabarytowe, - zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- odpady budowlano - remontowe i rozbiórkowe (możliwość oddania w PSZOK),
- zużyte opony (możliwość oddania w PSZOK),
- przeterminowane leki (w dwóch aptekach na terenie miasta),
- zużyte baterie i akumulatory (w punktach sprzedaży takich produktów),
- opakowania po środkach ochrony roślin (w punktach sprzedaży takich środków),
- chemikalia (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe, itd., możliwość oddania w PSZOK),
- odzież i tekstylia.

Selektywnie zebrane odpady gromadzone są w workach i pojemnikach w następujących kolorach:

- niebieski z przeznaczeniem na papier i tekturę,
- żółty z przeznaczeniem na tworzywa sztuczne i metale,
- zielony z przeznaczeniem na szkło,
- brązowy z przeznaczeniem na odpady zielone ulegające biodegradacji.

Na terenie Ekologicznego Związku Gmin „Działdowszczyzna” funkcjonują 4 Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), w tym także w Lubawie przy ul. Dworcowej.

Punkt ten, w zamian za uiszczoną opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi, świadczy usługi, polegające na przyjmowaniu bezpłatnie odpadów pochodzących z plastiku, papieru, szkła, wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, metali, opon, drewna, szkła płaskiego, odpadów zielonych, opakowań po farbach i lakierach, wyrobów wielkogabarytowych pochodzących z plastiku (meble ogrodowe, donice, krzesła, stoły, skrzynki itp.), leków przeterminowanych, zużytych baterii i akumulatorów małogabarytowych oraz odpadów budowlano - remontowych (z remontu prowadzonego we własnym zakresie). Ilość posegregowanych odpadów budowlanych i rozbiórkowych, stanowiących odpady komunalne jest przyjmowana nieodpłatnie w ilości łącznej nie więcej niż 500 kg na rok od właściciela nieruchomości.

### Tabele gospodarki odpadami

Rodzaje i ilości odpadów wytworzonych na Stacji Przeladunkowej Odpadów wraz z Sortownią w procesie sortowania i przetwarzania odpadów - przekazanych do odzysku i recyklingu w okresie 12 miesięcy 2019 roku

Jednostka administracyjna	Opak. ze szkła	Opak. z pap. I tektury/ Papier i tektura	Opak. z tworzywa sztucznych	Opak. wieloma ter.	Opak. z metali	ZSEiE	Żelazo i stal	Zużyte opony	Drewno	Ogółem
	15 01 07	15 01 01/ 19 12 01	15 01 02	15 01 05	15 01 04	20 01 23*/35 */36	20 01 40	16 01 03	191207	
	[Mg]	[Mg]	[Mg]	[Mg]	[Mg]	[Mg]	[Mg]	[Mg]	[Mg]	
Lubawa	196,2	68,31	150,27	4,91	15,93	17,73	3,14	2,14	7,16	465,79

Ilość odpadów przyjętych i przetworzonych w Stacji Przeladunkowej Odpadów wraz Sortownią

L.p.	Jednostka administracyjna	Przyjęte odpady system selektywnej zbiórki *	Przyjęte odpady niesegregowane 20 03 01	Odpady przetworzone
		(Mg)	(Mg)	(Mg)
1.	Miasto Lubawa	544,88	1836,60	2381,48

Odpady ulegające biodegradacji przyjęte do Kompostowni Osadów Ściekowych i Odpadów Organicznych z poszczególnych gmin w 2019 roku

L.p.	Jednostka administracyjna	Odpady przyjęte w 2019 r.
1.	Miasto Lubawa	456,76

Podział odpadów o kodzie 19 12 12 powstających po przetworzeniu niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i odpadów z selektywnej zbiórki w Stacji Przeladunkowej wraz z Sortownią

L.p.	Jednostka administracyjna	Odpady przyjęte na stację	Odpady Bio 19 12 12 (frakcja podsitowa)	Odpady 19 12 12 (frakcja nadsitowa)
		Mg	Mg	Mg
1.	Miasto Lubawa	2381,48	1181,73	661,89

Podział odpadu o kodzie 20 03 07 - odpadów wielkogabarytowych - rodzaj i ilość odpadów powstających z ich przetwarzania

L.p.	Jednostka administracyjna	Odpady przyjęte 2019	Wytworzone z 20 03 07		
			19 12 07 proces R-3	19 12 12 Przekazane do NOVAGO	20 01 40 - sprzedaż
		(Mg)	(Mg)	(Mg)	(Mg)
1.	Miasto Lubawa	87,12	7,16	77,68	2,28

Podział niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 przyjętych i przetworzonych w Stacji Przeladunkowej wraz z Sortownią - rodzaj i ilość odpadów wytworzonych w procesie ich przetwarzania w 2019 roku

Gmina	Odpady przyjęte do przetworzenia 20 03 01	Poszczególne surowce wtórne odebrane ze strumienia dostarczonych odpadów komunalnych - 20 03 01						Odzysk - R -5		Proces D - 8	Przekazane do NOVAGO	Proces D - 5	Strata - np. parowanie
		Papier 15 01 01	Tworzywa 15 01 02	Szkło 15 01 07	Opak. wielo mat. 15 01 05	Opakowania 15 01 04	Elektro 20 01 36	Gruz 17 01 01	Gruz 17 01 02				
	Mg	Mg	Mg	Mg	Mg	Mg	Mg	Mg	Mg	Mg	Mg	Mg	Mg
<b>Miasto Lubawa</b>	<b>1836,6</b>	12,76	18,37	28,74	2,35	6,82	3,85	26,69	246,75	1181,73	294,21	184,64	29,69

## Odpady dostarczone z Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Lubawie

L.p.	Rodzaj odpadów przyjętych	Kod	Masa [Mg]
1.	Zużyte opony	16 01 03	1,32
2.	Odpady z betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	17 01 01	76,48
3.	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03	17 09 04	4,64
4.	Papier i tektura	20 01 01	1,86
5.	Szkło	20 01 02	11,12
6.	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	20 01 36	10,94
7.	Tworzywa sztuczne	20 01 39	4,64
8.	Metale	20 01 40	0,86
9.	Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	48,94
	<b>RAZEM</b>		<b>160,80</b>

Zestawienie ilości zebranych i zutylizowanych przeterminowanych leków pochodzących od mieszkańców z terenu miasta Lubawa

L.p.	Jednostka administracyjna	Ilość w Mg	Ilość punktów zbiórki
1.	Miasto Lubawa	0,156	2

### 7.2. Ochrona powietrza

#### Wymiana źródeł ciepła na proekologiczne

Od roku 2018 Gmina Miejska Lubawa w kolejnych budżetach zabezpiecza środki finansowe na wymianę pieców. Dotacja udzielana jest do wyczerpania środków finansowych w bieżącym roku. Wnioski niezrealizowane rozpatrywane są w pierwszej kolejności w roku następnym.

W roku 2018 w ramach Programu została dofinansowana wymiana 30 pieców węglowych ze środków finansowych samorządu w kwocie 3 tysiące złotych każdy.

Z kolei w 2019 roku dofinansowanie otrzymało 37 osób na łączną kwotę 111 tys. zł.

#### Usuwanie azbestu

Z dotacji na usunięcie pokryć dachowych zawierających azbest od roku 2011 do 31 grudnia 2018 roku skorzystało 36 mieszkańców. W roku 2019 dotację otrzymało 9 osób na łączną kwotę 11 053,26 zł.

### 7.3. Ochrona zwierząt

Działania w zakresie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oparte są na Programie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Lubawa. W roku 2019 Program został przyjęty Uchwałą Nr IV/33/2019 Rady Miasta Lubawa z dnia 27 marca 2019 r. W ramach jego realizacji Gmina Miejska Lubawa współpracuje ze Schroniskiem w Tatarach „Podaj Łapę”. Schronisko działa na podstawie Uchwały Zgromadzenia Ekologicznego Związku Gmin Działdowszczyzna, do którego Lubawa należy. Na koniec 2019 roku w schronisku przebywało 7 psów. W roku 2019 roku nastąpiły 2 adopcje.

Wydatki związane z ochroną zwierząt w 2019 roku obrazuje poniższa tabela.

Lp.	Nazwa	Koszt brutto
1	Opłata za schronisko	25 670,13 zł
2	Usługa weterynaryjna	1 450,00 zł

## **7.4. Gospodarka wodno - ściekowa**

### **Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych**

Polska, przystępując do Unii Europejskiej, zobowiązała się do wypełnienia wymogów dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. Urz. WE L 135 z 30.05.1991 r., str. 40-52, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 002, str. 26) zgodnie z określonymi w negocjacjach i zapisanymi w Traktacie Akcesyjnym terminami i okresami przejściowymi. W rozmowach przedakcesyjnych wynegocjowane zostały bowiem dostosowawcze okresy przejściowe na wprowadzenie przepisów ww. dyrektywy do końca 2015 roku. Dlatego też, aby zidentyfikować faktyczne potrzeby w zakresie uporządkowania gospodarki ściekowej oraz uszeregować ich realizację w taki sposób, aby wywiązać się ze zobowiązań traktatowych, utworzono Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). Program ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 16 grudnia 2003 roku. KPOŚK stanowi wykaz aglomeracji, które muszą zostać wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków w terminach określonych w Programie. Do chwili obecnej przeprowadzono pięć jego aktualizacji w latach: 2005, 2009, 2010, 2015 i 2017. W latach 2003 – 2016:

- wybudowano 84,8 tys. km sieci kanalizacyjnej, z czego w roku 2016 – 21,78 km sieci,
- wybudowano 403 nowe oczyszczalnie ścieków komunalnych, z tego w roku 2016 – 7 obiektów, - przeprowadzono 1575 inwestycji w zakresie modernizacji i/lub rozbudowy oczyszczalni ścieków komunalnych, z tego w roku 2016 – 105 inwestycji.

Na inwestycje wydano ok 63,8 mld. zł. W roku 2016 - 2,4 mld. zł.

### **V aktualizacja KPOŚK (AKPOŚK 2017)**

Rada Ministrów przyjęła piątą aktualizację KPOŚK 31 lipca 2017 roku. Zawiera listę zadań zaplanowanych do realizacji przez samorządy w latach 2016 - 2021. AKPOŚK 2017 dotyczy 1 587 aglomeracji o równorzędnej liczbie mieszkańców 38,8 mln., w których zlokalizowanych jest 1 769 oczyszczalni ścieków komunalnych. Aglomeracje ujęte w aktualizacji zostały podzielone na priorytety według znaczenia inwestycji oraz pilności zapewnienia środków. Z przedstawionych przez aglomeracje zamierzeń inwestycyjnych wynika, że w ramach V aktualizacji planowane jest wybudowanie 116 nowych oczyszczalni ścieków oraz przeprowadzenie innych inwestycji w 1 010 oczyszczalniach. Planowane jest również wybudowanie 14,66 km nowej sieci kanalizacyjnej oraz zmodernizowanie 3 506 km sieci istniejącej. Potrzeby finansowe na realizację przedsięwzięć wynoszą 27,85 mld. zł.

W związku z trwającymi pracami nad nową perspektywą finansową na lata 2021 – 2027 w celu możliwości otrzymania środków finansowych na inwestycje w gospodarce ściekowej w Polsce podjęto prace zmierzające do opracowania VI aktualizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (VI AKPOŚK), dzięki czemu zidentyfikowane zostaną faktyczne potrzeby w zakresie uporządkowania gospodarki ściekowej w celu wywiązania się z zobowiązań traktatowych.

### **Master Plan**

Następstwem zatwierdzenia V aktualizacji KPOŚK było stworzenie nowej wersji Master Planu dla dyrektywy ściekowej. Master Plan zawiera zestawienie najważniejszych informacji planistycznych z zakresu gospodarki ściekowej wykazanych w aktualizacji. Dokument został zatwierdzony przez Kierownictwo Resortu Środowiska w dniu 8 września 2017 roku.

### **Gmina Miejska w KPOŚK**

Gmina Miejska Lubawa do KPOŚK przystąpiła w 2006 roku. Wojewoda Warmińsko - Mazurski w dniu 4 lipca 2006 roku Rozporządzeniem Nr 37 wyznaczył aglomerację Lubawa obejmującą swym obszarem

miasto Lubawa i wieś Fijewo w gminie wiejskiej. W trakcie obowiązywania tego Rozporządzenia w latach 2010 - 2011 została zmodernizowana oczyszczalnia ścieków z rozbudową sieci kanalizacyjnej w projekcie pod nazwą „Uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej na terenie gminy miejskiej Lubawa” z dofinansowaniem środków unijnych. W roku 2015 aglomeracja Lubawa Uchwałą Nr XII/277/15 Sejmiku Województwa Warmińsko - Mazurskiego została zmieniona i dostosowana do aktualnie obowiązującego KPOŚ, w ramach którego przyjęty został MASTER PLAN z wyznaczonymi zadaniami dla gminy z realizacją do 2021 roku. W ramach tego Programu zostały zrealizowane: budowa kanalizacji w ulicy Sadowej oraz przeprowadzona została modernizacja instalacji przetwarzania osadów ściekowych w oczyszczalni ścieków, wykonano przedsięwzięcie budowy kanalizacji sanitarnej w kierunku wsi Mortęgi, a także zrealizowano budowę kanalizacji sanitarnej w rejonie ulic Asta i Kopernika. Obecnie trwają przygotowania do wykonania kanalizacji sanitarnej w rejonie ulicy Toruńskiej.

## 7.5. Zieleń miejska

Terenami zieleni zajmuje się firma wyłoniona w drodze zamówień publicznych. W 2019 roku była to Lubawska Spółka Komunalna Sp. z o.o. Wykonawca zajmuje się m. in. koszeniem terenów zielonych, wycinką drzew, sadzeniem drzew i krzewów, sadzeniem kwiatów sezonowych na klombach i rabatach, ukwiecaniem konstrukcji kwietnikowych kwiatami, pracami pielęgnacyjnymi związanymi z utrzymaniem zieleni.

Spośród głównych zadań inwestycyjnych, które Miasto realizowało w 2019 roku należy wymienić zagospodarowanie terenu przy ścieżce rowerowej Zalew - Lipy poprzez dokonanie nasadzeń korzystnie wpływających na ochronę i zwiększenie bioróżnorodności na danym obszarze. Z przyrodniczego punktu widzenia teren ten stanowił obszar łąk porośniętych zielenią ruderalną. Był różnorodny, charakteryzujący się dużą zmiennością krajobrazową od łąk do terenów silnie zadrzewionych, cienistych i słonecznych.

Głównym założeniem realizacji inwestycji było działanie na rzecz ochrony, poprawy bioróżnorodności, poprzez zachowanie naturalnie występujących gatunków, uzupełnienie gatunkami typowymi dla danego siedliska, stworzenie korzystnych warunków dla bytowania i rozwoju owadów oraz dziko żyjących ptaków i pszczół, a także edukacja ekologiczna oraz poprawa estetyki otoczenia. Obszar podzielono na trzy strefy tematyczne związane z poprawą bioróżnorodności, obejmujące aleje: pszczelą, słoneczną łąkę oraz ogród motyli.

W ramach przedsięwzięcia dokonane zostały liczne nasadzenia drzew, krzewów i bylin, a także ustawione 3 tablice edukacyjne oraz 8 domków dla owadów.

## 8. Drogi

### 8.1. Zasób drogowy

#### Drogi krajowe

Przez teren miasta przebiega droga krajowa Nr 15 Toruń - Lubawa - Ostróda w klasie GP (główna ruchu przyspieszonego) o minimalnej szerokości w liniach rozgraniczających 25 m.

L.p.	Nazwa	Numer drogi	Długość (m)
1	ul. Olsztyńska	1343 N	1530
2	ul. Toruńska	1272 N	1980
		<b>Razem</b>	<b>3510</b>

### Drogi wojewódzkie

Przez teren miasta Lubawa przebiegają następujące drogi wojewódzkie:

- Nr 537 Lubawa – Frygnowo - Pawłowo w klasie drogi (ulicy) zbiorczej Z,
- Nr 541 Lubawa - Lidzbark - (Żuromin - Dobrzyń) w klasie drogi (ulicy) zbiorczej Z.

W latach 2013 - 2014 przeprowadzono rozbudowę drogi wojewódzkiej Nr 541 na odcinku Lubawa - Lidzbark z budową nowego odcinka na terenie miasta Lubawa od ul. Wyzwolenia do ul. 19 Stycznia.

L.p.	Nazwa	Numer drogi	Długość (m)
1	Kupnera	DW 537	2789
2	19 – go Stycznia	DW 537	1000
3	Wyzwolenia	DW 541	800
4	Dworcowa	DW 541	980
5	Składowa	DW 541	950
6	Sadowa	DW 541	1045
		<b>Razem</b>	<b>7564</b>

### Drogi powiatowe

L.p.	Nazwa	Numer drogi	Długość (m)
1	Kopernika (Lubawa – Losy)	1343 N	1120
2	Przemysłowa (Lubawa - Targowisko Dolne - Rakowice)	1272 N	1478
3	Dworcowa (Lubawa - Mortęgi)	1345 N	1800
4	Towarowa	2862 N	453
		<b>Razem</b>	<b>4851</b>

W ramach projektu Rozbudowa drogi powiatowej Nr 1272N Rakowice – Lubawa na odcinku Targowisko Dolne - Lubawa, ul. Przemysłowa w Lubawie ma zostać wybudowana nowa jezdnia asfaltowa wraz z kanalizacją deszczową i nowym oświetleniem ulicznym. Wzdłuż drogi mają powstać nowe chodniki, ciąg pieszo - rowerowy oraz ścieżka rowerowa dwukierunkowa. Dodatkowo w jezdni zostaną zamontowane progi zwalniające. Długość odcinka na terenie Gminy Miejskiej wynosi 1,5 km. Na przygotowanie dokumentacji projektowej Gmina Miejska Lubawa przekazała powiatowi iławskiemu dotację w wysokości 24 tysięcy złotych.

### Drogi gminne

L.p.	Nazwa	Numer drogi	Długość (m)
1	Bankowa	G 210018N	105
2	Biskupia	G 210014N	77
3	Browarowa	G 210019N	168
4	Chopina	G 210031	87
5	Rynek	G 210025	230

6	Grunwaldzka	G 210050	931
7	Jagiellońska	G 210058	107
8	Kilińskiego	G 210021N	79
9	Kościelna	G 210012N	90
10	Kowalska	G 210023N	48
11	Krasińskiego	G 210029	86
12	Krótką	G 210013N	27
13	Kwiatowa	G 210059N	537
14	Leśna	G 210034N	83
15	Lipowa	G 210044N	1635
16	Łącznikowa	G 210010N	52
17	Łazienna	G 210042N	183
18	Łąkowa	G 210043N	400
19	Mickiewicza	G 210027N	218
20	Matejki	G 210040N	615
21	Nowa	G 210038N	75
22	Ogniowa	G 210022N	59
23	Ogrodowa	G 210060N	340
24	Orla	G 210037	61
25	Pawia	G 210057	307
26	Piaskowa	G 210026	665
27	Plac Zamkowy	G13	50
28	Podgórna	G 210020N	56
29	Pod Murami	G 210009	184
30	Pomorska	G 210024	226
31	Ratuszowa	G 210061	46
32	Reja	G 210039	106
33	Reymonta	G 210036	81
34	Sądowa	G 210048	412
35	Słoneczna	G 210030	96
36	Słowackiego	G 210033	86
37	Spichlerzowa	G 210015	82



38	Sucharskiego	G 210035	98
39	Św. Barbary	G 210063	522
40	Ruczyńskiego	G 210028	182
41	Wąska	-	37
42	Wojska Polskiego	G 210032	263
43	Wiśniowa	G 210051	210
44	Składowa	G 210002	1000
45	Borek	G 210049	2038
46	Olsztyńska - droga gr. pod Byszwałd	G 210054	1607
47	Toruńska – odgałęzienie od ul. Borek	G2	465
48	Toruńska – droga gr. do ul. Przemysłowej	-	765
49	Kupnera – wewnętrzna od ul. Kupnera	-	176
50	Polna	G 210045	2400
51	Piaskowa – wewnętrzna od ul. Piaskowej	-	68
52	Zamkowa	G 210016	138
53	Jana Pawła Papieża II	G 210007	273
54	Żeromskiego	G 210041	380
55	Grzymowicza	G 210053	80
56	Witosa	G 210052	175
57	Biblii Gutenberga	G 210008	300
58	Wybudowanie pod Borek	-	580
59	Unii Europejskiej	G 210055	1000
60	Pielgrzyma	G 210046	1155
61	Sadowa	G 210001	2050
62	Bolesława Chrobrego	G 210003	226
63	Kazimierza Wielkiego	G 210004	296
64	Królowej Jadwigi	G 210005	204
65	Mieszka I	G 210006	126
66	Władysława Asta	G 210047	1109
67	Władysława Jagiełły	G 210056	250
68	Nad Jesionką	G17	360
69	Władysława Lamparskiego	-	90

70	Siostry Antoniny Schneider	G8	500
71	Stanisława Wolskiego	G7	420
72	Franciszka Patera	G3	250
73	Bolesława Prusa	G18	495
74	Księcia Surwabuno	G5	110
75	Biskupa Chrystiana	G4	170
76	Jodłowa	G6	185
77	Biskupa Mikołaja Chrapickiego	G9	200
78	Gdańska	G1	500
79	Kardynała Stefana Wyszyńskiego	G16	350
80	Jabłoniowa	-	150
81	Warszawska	G21	543
82	Poznańska	G23	305
83	Rzepnikowskiego	G22	770
		<b>Razem</b>	<b>32261</b>

### **Tereny kolejowe**

Przez obszar miasta Lubawa przebiega linia kolejowa do przewozów towarowych Nr 252 Zajączkowo Lubawskie - Lubawa z bocznica kolejową prowadzącą do terenów produkcyjnych. Linia kolejowa zapewnia możliwość wymiany towarowej pomiędzy Lubawą a resztą Polski i Europy dzięki połączeniu linii kolejowej Nr 252 z magistralą kolejową Gdynia - Warszawa. Linia kolejowa Nr 252 jest własnością Gminy Miejskiej Lubawa.

### **Trasy rowerowe**

Przez miasto Lubawa przebiega wariant międzynarodowej rowerowej Trasy Tysiąca Jezior Północnych z Europy Zachodniej w kierunku Litwy i Białorusi. Trasa ta prowadzona jest w województwie warmińsko - mazurskim przez Iławę, Ostródę, Olsztyn, Lidzbark Warmiński, Kętrzyn, Węgorzewo, Gołdap z wariantem przebiegu na odcinku Iława - Lubawa - Olsztynek - Olsztyn. Długość ścieżek rowerowych w mieście na koniec 2018 r. wyniosła 11,87 km, z czego odcinkiem o długości 5,44 km administruje Wojewódzki Zarząd Dróg w Olsztynie. Wykaz ścieżek rowerowych przedstawia się następująco:

- 2,70 km - ścieżka rowerowa od zalewu do „Lip”,
- 2,40 km - ścieżki rowerowe wzdłuż ul. Unii Europejskiej,
- 0,37 km - ścieżka rowerowa wzdłuż ul. Borek,
- 1,64 km - ścieżka rowerowa do „Lip” wzdłuż ul. Kupnera,
- 0,26 km - ścieżki rowerowe na osiedlu „Nowa Gdańska”,
- 0,18 km - ścieżka rowerowa wzdłuż murów zamkowych od strony ul. Kupnera,
- 3,80 km - ścieżka rowerowa wzdłuż DW 541,
- 0,26 km – ścieżka rowerowa wzdłuż ul. Kazimierz Wielkiego,
- 0,26 km – ścieżka wzdłuż ul. Gdańskiej.

## 8.2. Drogowe zadania inwestycyjne

Rok 2019 był kontynuacją wcześniej rozpoczętych przedsięwzięć drogowych, czasem budowy, przebudowy i projektowaniem nowych zadań drogowych w następującym zakresie:

- budowa ul. Borek w Lubawie - w 2018 roku ramach tego zadania wykonano prace z zakresu budowy oświetlonego ciągu pieszo - rowerowego wraz ze zjazdami wzdłuż ulicy Borek na odcinku od mostu na rzece Elszka do zakładów produkcyjnych IKEA z chodnikiem w technologii polbruk oraz ścieżką rowerową o nawierzchni bitumicznej (beton asfaltowy). Długość chodnika i ścieżki to około 376 mb, zjazdy o nawierzchni bitumicznej (beton asfaltowy), oświetlenie drogowe - słupy oświetleniowe aluminiowe (13 szt.) z oprawami typu LED. Prace związane z inwestycją były kontynuowane w 2019 roku: w czerwcu po przeprowadzeniu procedury przetargowej wyłoniono wykonawcę kolejnego etapu robót w zakresie: budowy ciągów pieszych i rowerowych, przebudowy oświetlenia ulicznego, budowy kolektora kanalizacji deszczowej (odcinek od drogi krajowej Nr 15 do ciągów pieszo - rowerowych wybudowanych w 2018 r.) oraz przebudowy mostu na rzece Elszce na przepust drogowy. Zadanie zostanie ukończone w roku 2020;

- rozbudowa ulicy Kazimierza Wielkiego w Lubawie - w ramach zadania wykonano przebudowę jezdni, oświetlenia i kanalizacji deszczowej oraz rozbudowę ciągów pieszo - rowerowych: jezdnie o nawierzchni bitumicznej (beton asfaltowy) - 256 mb, ścieżka rowerowa o nawierzchni z kostki betonowej - 256 mb, chodnik o nawierzchni z kostki betonowej - 268 mb, parking przyległy do jezdni - 11 miejsc postojowych, zagospodarowanie przyległych terenów zielonych (w granicach pasa drogowego), oświetlenie drogowe - słupy oświetleniowe 7m (11 szt.) i 5m (11 szt.) wraz z oprawami oświetleniowymi i źródłami światła, kanalizacja deszczowa: studnie połączeniowo - rewizyjne betonowe Ø 1000 - 1200 mm (8 szt.), wpusty uliczne betonowe Ø 500 mm z kratą żeliwną (14 szt.), kolektor główny z PVC Ø 300 mm (długość około 202,5 mb), przykanaliki z PVC Ø 200 mm;

- budowa ciągu pieszego z kładką pomiędzy ul. B. Chrobrego a ul. W. Jagiełły (2019) - w ramach zadania wybudowano oświetlony ciąg pieszy łączący ul. B. Chrobrego z ul. Władysława Jagiełły wraz z wykonaniem kładki/przepustu dla pieszych: chodniki wraz z balustradami o nawierzchni z kostki betonowej prostokątnej - ok. 75 mb, powierzchnia ok. 136,5 m<sup>2</sup>, przepust rurowy na rowie RE - 9 wraz z umocnieniem skarp rowu płytami ażurowymi (ok. 215 m<sup>2</sup>), oświetlenie uliczne - słupy oświetleniowe aluminiowe (3 szt.) z oprawami i źródłami światła, zagospodarowanie przyległych terenów zielonych (w granicach terenów miejskich);

- modernizacja przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizowanym w centrum miasta - w ramach tej inwestycji przewidziano zagospodarowanie terenu przestrzeni publicznej wzdłuż ulicy Spichlerzowej i Biskupiej, w południowo - wschodniej części Starego Miasta w obrębie średniowiecznych murów miejskich. Na terenie objętym projektem zaplanowane zostało kompleksowe przekształcenie przestrzeni publicznych, obejmujące zmiany funkcjonalne związane z ograniczeniem ruchu samochodowego, przebudowę nawierzchni, zagospodarowanie elementami małej architektury i zagospodarowanie przestrzeni zielenią, przebudowę sieci oświetleniowej, budowę sieci i przyłączy kanalizacji deszczowej. Zadanie zostało rozpoczęte w roku 2019 i będzie kontynuowane w 2020 roku.

W zakresie inwestycji drogowych zostały opracowane następujące dokumentacje projektowe budowy i przebudowy następujących ulic:

- Wiśniowej, Jodłowej, Biskupa Mikołaja Chrapickiego, Lipowej - przedłużenie do ul. Biblii Gutenberga, Kazimierza Wielkiego, Stanisława Wolskiego - etap I, Witosa i Grzymowicza,

- a także dalszej rewitalizacji centrum obejmującej przebudowę i modernizację przestrzeni publicznej wewnątrz Starego Miasta - etap II, czyli ul. Warszawskiej, Pod Murami wraz z łącznikiem pieszym do ul. Kupnera, Wąskiej, Łącznikowej, Krótkiej, Biskupiej, Kościelnej i Spichlerzowej.

## **9. Budownictwo mieszkaniowe**

W roku 2019 budownictwo mieszkaniowe w Lubawie realizowane było w dwóch formach:

- budownictwo jednorodzinne,
- budownictwo wielorodzinne własnościowe – developerskie,

W ramach budownictwa jednorodzinnego indywidualnego do 31.12.2019 roku oddano do użytkowania - 7 budynków mieszkalnych. Jest to wielkość niższa niż w roku 2018, która wynosiła 10 budynków, a w roku 2017 - 11 budynków. Znacząco także niższa niż średnia z pierwszej połowy obecnej dekady, kiedy średnia kształtowała się na poziomie około 17 domów na rok. Spadek zainteresowania budową domów jednorodzinnych w największym stopniu wynika ze wzrostu zainteresowania mieszkaniem w budownictwie wielorodzinnym, a także znaczącym wzrostem cen materiałów i usług budowlanych. Spadek zainteresowania dotyczy szczególnie młodych małżeństw. Zakup mieszkania stał się zdecydowanie dostępniejszy niż budowa domu jednorodzinnego, nawet w realizacji systemem gospodarczym. Na rynku zdecydowanie wzrosła podaż mieszkań w domach wielorodzinnych.

Budownictwo wielorodzinne własnościowe (developerskie) na rynku lubawskim realizowały dwa podmioty i w tej formie oddano do użytkowania 82 mieszkania w 2 budynkach przy ul. Przemysłowej i Antoniny Schneider. W roku 2017 oddanych było - 30 mieszkań; w 2018 roku - 111 mieszkań, a średnia z pierwszej połowy obecnej dekady wynosiła około 30 mieszkań. W 2019 roku realizowano budowę kolejnych 4 budynków o łącznej liczbie 180 mieszkań przy ul. Stanisława Wolskiego, Teofila Rzepnikowskiego, Sadowej i Kazimierza Wielkiego - planowane oddanie do użytkowania w 2020 roku.

W roku 2019 nie było realizowane budownictwo mieszkaniowe czynszowe przez Lubawskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego. Obecny zasób mieszkaniowy LTBS wynosi 59 lokali mieszkalnych w dwóch budynkach: 48 lokali przy ul. Łąkowej oraz 11 lokali we wspólnotach mieszkaniowych przy ul. Rynek 5 i ul. Wolskiego 6.

Obecnie LTBS nie posiada zdolności finansowych na inwestowanie w nowe lokale mieszkalne na zasadach, które byłyby korzystne dla potencjalnych nowych lokatorów.

W 2019 roku miasto nie angażowało się w rządowy program MIESZKANIE+, gdyż nie dysponuje zasobami gruntowymi na takie cele.

Plan zagospodarowania przestrzennego miasta Lubawa zabezpiecza ok. 17 ha terenów pod nowe budownictwo wielorodzinne i około 170 ha pod nową zabudowę jednorodziną, jednakże tereny te są tylko częściowo uzbrojone i wymagają dalszych nakładów inwestycyjnych.

Gospodarowanie gminnym zasobem mieszkaniowym opisane jest w rozdziale Gospodarka mieniem komunalnym.

## **10. Opieka zdrowotna**

Zabezpieczenie opieki zdrowotnej na terenie miasta odbywa się za pośrednictwem Zakładu Opieki Zdrowotnej - Miejskiego Ośrodka Zdrowia, "Niepublicznego Zakładu Opieki Długoterminowej p.w. „Szpital św. Jerzego”, Oddziału Pomocy Doraźnej Szpitala Powiatowego w Iławie - Zespół Wyjazdowy Wypadkowy w Lubawie oraz prywatnych gabinetów lekarskich i stomatologicznych.

### **10.1. Podstawowa opieka zdrowotna.**

Podstawową opiekę zdrowotną zapewnia Zakład Opieki Zdrowotnej - Miejski Ośrodek Zdrowia zlokalizowany przy ul. Rzepnikowskiego 20. Jest to podmiot publiczny podstawowej opieki zdrowotnej. Pod opieką ZOZ- MOZ w Lubawie jest 13 596 pacjentów. W poradni ogólnej zatrudnionych jest 7 lekarzy internistów, a w poradni pediatrycznej 3 pediatrów. Na jeden pełny etat lekarza w Ośrodku przypada około 2 000 pacjentów. Według wymogów NFZ na jeden etat lekarza może przypadać aktywna lista 2 500 pacjentów. Ponadto ZOZ - MOZ w Lubawie zatrudnia 10 pielęgniarek i 2 położne. Rocznie udzielanych jest około 52 000 porad lekarskich.

W roku 2017 Ministerstwo Zdrowia wprowadziło obowiązkowe bezpłatne szczepienia przeciw pneumokokom dla całej populacji dzieci urodzonych po 31 grudnia 2016 roku. W Lubawie szczepienia dotyczyły 57 dzieci. W związku z powyższym w celu szczepienia dzieci z roczników 2015 i 2016, które nie mogły być szczepione w ramach obowiązkowych szczepień, Rada Miasta podjęła Uchwałę Nr XLV/380/2018 z dnia 25 kwietnia 2018 r. w sprawie przyjęcia do realizacji programu zdrowotnego o nazwie "Gminny program szczepień profilaktycznych przeciw pneumokokom na lata 2018 – 2019". W 2019 roku po raz ostatni zostały zrealizowane szczepienia przeciw pneumokokom finansowane z budżetu samorządu. Szczepienia otrzymało 120 dzieci.

W 2017 roku uruchomiono program profilaktycznych szczepień zdrowotnych przeciw grypie na lata 2017 - 2021, tym razem przeznaczony dla osób starszych. Wprowadzony został w życie Uchwałą Nr XXXI/270/2017 Rady Miasta Lubawa z dnia 24 maja 2017 r. w sprawie przyjęcia do realizacji Gminnego programu szczepień profilaktycznych przeciw grypie "GRYPA 60+". Ze szczepionek w roku 2019 skorzystało 180 osób.

24 maja 2017 r. podjęta została Uchwała Nr XXXI/269/2017 Rady Miasta Lubawa w sprawie przyjęcia do realizacji Gminnego programu szczepień profilaktycznych przeciw zakażeniom wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV). Niestety ze względu na brak szczepionek żaden podmiot nie przystąpił do ogłoszonego konkursu, w rezultacie czego w 2019 roku szczepienie przeciw HPV nie zostały zrealizowane i zostały przełożone na rok 2020.

## 10.2. Specjalistyczna opieka zdrowotna

Specjalistyczna opieka zdrowotna nie jest zadaniem własnym gminy. Świadczona jest przede wszystkim przez dwie placówki: Powiatowy Szpital im. Władysława Biegańskiego w Iławie oraz Powiatowy Szpital w Nowym Mieście Lubawskim. Na terenie miasta funkcjonuje również Niepubliczny Zakład Opieki Długoterminowej p.w. „Szpital św. Jerzego”, który posiada wpis do Warmińsko - Mazurskiego Centrum Zdrowia Publicznego i zajmuje się przede wszystkim pacjentami starszymi przewlekle chorymi. Od kilku lat bardzo dużym problemem Lubawy był brak usług ambulatoryjnych dla mieszkańców Lubawy. Do 2013 roku dodatkowe zamiejscowe ambulatorium zorganizowane było w Miejskim Ośrodku Zdrowia. Niestety decyzją NFZ ze względu na obowiązujące przepisy z dniem 1 czerwca 2013 roku działalność ta została zakończona. Od 1 grudnia 2013 r. odpłatne usługi ambulatoryjne uruchomiono w Przychodni "Nad Jesionką" w Lubawie przy ulicy Kupnera 68. Niestety i to rozwiązanie nie przetrwało próby czasu. W związku z powyższym, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym, samorząd miasta uruchomił 8 września 2018 roku weekendową bezpłatną opiekę medyczną dla mieszkańców miasta w ramach realizacji zadania: "Poprawa dostępności mieszkańców Miasta Lubawa do usług medycznych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej lekarskiej i pielęgniarskiej w 2018 roku", która była kontynuowana również w 2019 roku. W wyniku przeprowadzonego otwartego konkursu ofert realizatorem zadania został, podobnie jak w roku 2018, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "ESKULAP" Sp. z o.o. z Nowego Miasta Lubawskiego. Usługa świadczona jest w Miejskim Ośrodku Zdrowia w soboty i niedziele w godz. 10.00 do 18.00. Wykaz usług w 2019 roku przedstawi poniższa tabela:

	<b>porady lekarskie</b>	<b>usługi pielęgniarskie</b>
<b>styczeń</b>	219	90
<b>luty</b>	208	91
<b>marzec</b>	213	65
<b>kwiecień</b>	162	68
<b>maj</b>	138	56
<b>czerwiec</b>	230	120

<b>lipiec</b>	76	69
<b>sierpień</b>	121	89
<b>wrzesień</b>	146	83
<b>październik</b>	204	84
<b>listopad</b>	211	87
<b>grudzień</b>	196	93

## **11. Bezpieczeństwo publiczne**

### **11.1. Współpraca z Policją**

W 2019 roku samorząd miasta nie wspomagał ani finansowo, ani rzeczowo Komisariatu Policji w Lubawie. Stan etatowy KP w Lubawie w 2019 roku wynosił 2 etaty cywilne i 20 etatów policyjnych, w tym:

- komendant,
- kierownik Ognia Patrolowo - Interwencyjnego,
- 10 policjantów ognia patrolowo - interwencyjnego,
- 4 policjantów - zespół dzielnicowych,
- 4 policjantów - zespół ds. Kryminalnych.

Komisariat dysponuje 3 samochodami. Liczba przestępstw ogółem spadła z 191 w 2018 roku do 175 w 2019 roku. Duży spadek odnotowano również w stwierdzonych przestępstwach gospodarczych z 31 w 2018 roku do 18 w 2019 roku.

### **11.2. Ochotnicza Straż Pożarna**

W 2019 roku OSP w Lubawie dysponowała następującymi zasobami:

- kadrowymi – 48 strażaków czynnych posiadających odpowiednie wykształcenie oraz badania lekarskie,
- sprzętowymi - 5 pojazdów: STAR MAN 12-185 (gaśniczy, zbiornik wodny, autopompa), SCANIA P340 (gaśniczy, ciężki, zbiornik wodny, autopompa), PEUGEOT BOXER (gaśniczy, lekki, zbiornik wodny, autopompa, ratownictwa technicznego), STAR 200 (podnośnik), PEUGEOT TRAFIC (bus).

W 2019 roku OSP w 2019 uczestniczyła w 104 akcjach ratunkowych, w tym w gaszeniu pożarów 36 razy, a w likwidacji miejscowych zagrożeń 52 razy. 16 razy alarmy okazały się fałszywymi.

W zakresie ochrony przeciwpożarowej udzielono pomocy finansowej w wysokości 20.000 zł na modernizację systemu łączności Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Iławie.

### **11.3. Monitoring miejski**

W 2019 roku po pracach budowlanych w Kinie Pokój powtórnie został zamontowany monitoring w postaci czterech kamer mieszczących się na budynku. W 2019 roku zostało zmodernizowane łącze systemu monitoringu przy ul. Rynek 1. Obecna liczba kamer wynosi 40.

Po zakupie w 2019 roku niezbędnego sprzętu obecnie trwają przygotowania do montażu 6 kamer na Placu Zamkowym, a także na terenie modernizowanego Parku przy ul. Dworcowej i Gdańskiej.

Łączne koszty związane z opłatami abonamentowymi za łącza internetowe, przeglądy i konserwację oraz opłaty przyłączeniowe i zakup kamer wyniosły w roku ubiegłym 78.390 zł brutto.

## **12. Pomoc społeczna**

### **12.1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**

Pomoc społeczna stanowi ważny system wsparcia osób i grup społecznych znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Polityka pomocy społecznej to zinstytucjonalizowany system działań na rzecz osób

zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ma na celu udzielanie świadczeń i usług, które wpłyną na zmianę ich sytuacji materialnej i społecznej. MOPS w 2019 roku realizował zadania w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2019, poz. 1507),
- ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2018, poz. 2220),
- ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2019, poz. 670),
- ustawę z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. 2017, poz. 2092),
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2019, poz. 1111),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 218) oraz inne akty wykonawcze do w/w ustaw.

Kluczowe znaczenie w programowaniu lokalnej polityki społecznej mają regulacje prawne oraz dokumenty strategiczne i programowe przyjmowane na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym. Definiują one ramy formalne władz samorządowych, wskazując jednocześnie priorytetowe obszary interwencji publicznej. Dokumentem wiodącym, na bazie którego opracowywane są programy pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a także inne, mające na celu integrację osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, jest *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lubawa na lata 2016- 2020* przyjęta Uchwałą Nr XIV/116/2015 Rady Miasta Lubawa z dnia 23 grudnia 2015 roku. Dokument ma charakter kompleksowy – zawiera perspektywną diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową, która wyznacza cele i zadania do realizacji, a także określa zasady monitoringu i ewaluacji działań podejmowanych w obszarze lokalnej polityki społecznej. Z uwagi na zaplanowany szeroki i kompleksowy charakter monitoringu strategii, a także faktyczne terminy udostępniania szeregu danych statystycznych, raporty monitoringu powinny być opracowane do końca czerwca, a następnie przedkładać burmistrzowi i Radzie Miasta.

Obok wyżej wymienionych dokumentów funkcjonowanie Ośrodka skupia się na działaniach określonych w następujących Programach:

- Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Lubawa na lata 2018-2020,
- Programie wieloletnim „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
- Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018-2022,
- Programie „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”,
- Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020 współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym,
- Programie „Opieka 75+” ,
- Programie „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” - edycja 2019 współfinansowany ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych.

MOPS zasięgiem działania obejmuje teren miasta podzielony na 6 rejonów opiekuńczych, w których pracuje 5 specjalistów pracy socjalnej oraz 1 pracownik socjalny. W 2019 roku do MOPS wpłynęło 1371 wniosków o przyznanie pomocy. Pomocą społeczną w formie świadczeń pieniężnych oraz pracy socjalnej objęto łącznie 416 rodzin, w tym 80 rodzin skorzystało wyłącznie z pracy socjalnej.

## Osoby korzystające z pomocy społecznej w roku 2019

Wyszczególnienie	2019
Liczba mieszkańców Gminy Miejskiej Lubawa	10 200
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	336
Liczba osób w rodzinach	689

Źródło: MOPS Lubawa, opracowanie własne

Pomoc udzielana jest w szczególności z powodu ubóstwa, długotrwałej choroby, niepełnosprawności, bezrobocia i innych przyczyn wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej lub innych okoliczności, które uzasadniają udzielenie pomocy społecznej.

Poniższa tabela przedstawia **najczęstsze powody przyznania pomocy społecznej** w roku 2019.

Lp.	Powody trudnej sytuacji życiowej	2019	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	Ubóstwo	169	408
2	Sieroctwo	1	1
3	Bezdomność	16	16
4	Potrzeba ochrony macierzyństwa	27	112
5	Bezrobocie	96	182
6	Niepełnosprawność	97	163
7	Długotrwała choroba	128	185
8	Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	68	278
9	Przemoc	1	4
10	Alkoholizm	25	34
11	Narkomania	2	4
12	Trudności przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	4
13	Zdarzenie losowe	1	4

Źródło: MOPS Lubawa, opracowanie własne

Powyżej zamieszczone zostały szczegółowe dane dotyczące liczby osób i rodzin w poszczególnych grupach. Wymienione w ustawie dysfunkcje, z powodu których przyznana była pomoc, mogły współwystępować ze sobą i z tego względu liczby osób i rodzin się nie sumują.

Najniższy poziom dochodów posiadanych przez rodzinę określa grupę beneficjentów pomocy społecznej. Grupa ta, pomimo wsparcia funkcji ekonomicznej rodziny poprzez fundusz alimentacyjny, świadczenia rodzinne, w dalszym ciągu wykazuje cechy niedostatku i ubóstwa, które rodzą realne zagrożenie wystąpienia zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego. Świadczenia pieniężne i w naturze uzupełniają deficyt budżetu domowego, służąc wszystkim członkom rodziny. W 2019 roku MOPS realizował następujące świadczenia:



### Zasiłki okresowe

Wyszczególnienie	2019
Liczba rodzin	172
Liczba osób w rodzinach	405
Kwota świadczeń (w zł)	389.031

Źródło: MOPS Lubawa, opracowanie własne

### Zasiłki celowe

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń
Zasiłki celowe i w naturze - ogółem, w tym:	209	x	195.188 zł
Zasiłki celowe i celowe specjalne	155	x	71.963 zł
Zasiłki przeznaczone na zakup posiłku lub żywności w ramach realizacji programu "Posiłek w szkole i w domu".	187	797	108.185 zł

Źródło: MOPS Lubawa, opracowanie własne

### Zasiłki stałe

Zostały wypłacone 23 osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, z czego 22 osoby to osoby samotnie gospodarujące i 1 osoba pozostająca w rodzinie. Zasiłki wypłacono w łącznej kwocie 148.212 zł.

### Składki zdrowotne

W 2019 roku opłacano składki na ubezpieczenie zdrowotne za 23 osoby (253 świadczenia) pobierających zasiłek stały. Wydatkowano kwotę w wysokości 13.340 zł.

### Skierowania do Domów Pomocy Społecznej

W 2019 roku w DPS-ach przebywało 12 osób. Miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca wyniósł średnio 1821,72 zł – 126 świadczeń. Pełen koszt osób umieszczonych w domach pomocy społecznej wyniósł 229.537 zł.

### Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze obejmowały pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza, pielęgnację oraz zapewnienie kontaktu z otoczeniem.

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Koszt ogółem	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rok 2019	93	44.051	720.122	91	104

Źródło: MOPS Lubawa, opracowanie własne

W 2019 roku MOPS realizował *Program „Opieka 75+”*, w ramach którego wsparcie udzielane jest osobom samotnym w wieku 75 lat i więcej. Celem Programu jest zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób samotnych w wieku 75+. Środki finansowe z Programu mogą być przeznaczone wyłącznie na zwiększenie liczby godzin usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób które już korzystają z takich usług lub osób, które dotychczas ich nie otrzymywały. W ubiegłym roku z Programu skorzystało 28 osób, a liczba godzin zrealizowanych jego w ramach wyniosła 9.159.

### Schronienie

Osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania. Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych. W 2019 roku MOPS udzielił schronienia 2 osobom na kwotę w wysokości 13.537 zł.

Obok zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadania wynikające z następujących Programów:

### Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Lubawa na lata 2018-2020

Program został przyjęty Uchwałą Nr XLII/354/2018 Rady Miasta Lubawa z dnia 28 lutego 2018 roku. Jego głównym celem jest wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Cele szczegółowe przedstawiają się następująco:

- wspieranie rodzin we wzmacnianiu ich roli i funkcji opiekuńczo – wychowawczej,
- zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i rodzin; poprawa funkcjonowania rodziny w sferze socjalno – bytowej,
- podnoszenie umiejętności i kompetencji wychowawczych rodziców.

Adresatami Programu są rodziny potrzebujące wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz takie, które chcą współpracować na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi.

### Program wieloletni „Posilek w szkole i w domu na lata 2019-2023”

Strategicznym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia oraz osób dorosłych: samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.

<b>RODZAJ POMOCY</b>	<b>ROK 2019</b>	
	<b>Środki własne /w zł/</b>	<b>Dotacja rządowa /w zł/</b>
<b>Koszt Programu Ogółem</b>	<b>210.000</b>	
	42.000	168.000
<b>Pomoc w formie posiłku</b>	<b>101.815</b>	
	20.815	81.000
<b>Pomoc w formie zasiłku celowego i świadczeń rzeczowych</b>	<b>108.185</b>	
	21.185	87.000
<b>Pozostałe koszty</b>	-----	-----

Źródło: MOPS Lubawa, opracowanie własne

W 2019 roku w ramach Programu pomocą objęto w formie gorącego posiłku 123 osoby, pomoc pieniężną otrzymało 187 rodzin (431 osób). Średni koszt jednego świadczenia pieniężnego wyniósł 135,74 zł.

### **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018-2022**

Został przyjęty Uchwałą Nr XL/342/2017 Rady Miasta Lubawa z dnia 20 grudnia 2017 roku. Celem funkcjonowania Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz inicjowanie i wspieranie działań profilaktyczno - edukacyjnych.

<b>Sprawozdanie z pracy Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubawie za okres od 1 stycznia 2019 do 31 grudnia 2019</b>		
LP	Wyszczególnienie	
1	Liczba spotkań Zespołu	5
2	Liczba utworzonych Grup Roboczych	14
3	Liczba otrzymanych przez Zespół Niebieskich Kart A <sup>1</sup>	15
4	Liczba sporządzonych Niebieskich Kart C <sup>2</sup> przez Grupy robocze	19
5	Liczba sporządzonych Niebieskich Kart D <sup>3</sup> przez Grupy Robocze	11
6	Liczba zakończonych przez Grupy robocze procedury „Niebieskie Karty” na skutek zakończenia przemocy w rodzinie lub zrealizowania indywidualnego planu pomocy	12
7	Liczba przekazanych przez Zespół zawiadomień do organów ścigania (Policji, Prokuratury) o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie	0

### **Program „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”**

To program realizowany przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej we współpracy z wojewodą na podstawie art. 247 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program ten realizowany jest zgodnie z zawartą umową nr PS-I.946.13.22.2019 z dnia 29 października 2019 r. pomiędzy Wojewodą Warmińsko - Mazurskim a Gminą Miejską Lubawa. Na realizację powyższego Programu pozyskano środki z dotacji w wysokości 28.420 zł. Pozostałą kwotę w wysokości 64.618 zł Miasto zabezpieczyło ze środków własnych. Łączny koszt zadania - 93.038 zł.

W 2019 roku zatrudnionych zostało 2 asystentów rodziny, posiadających kwalifikacje określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wsparciem objęto łącznie 23 rodziny. Ponadto wsparciem objęto 19 dzieci, w tym:

- w placówkach opiekuńczo - wychowawczych - 6 dzieci - łączny koszt pobytu 69.384 zł,
- w rodzinach zastępczych - 13 dzieci - koszt pobytu 42.619 zł.

### **Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym**

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej włączył się w realizację unijnego Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Rozdysponowano 24,795 ton żywności. Żywność wydano dla 475 osób. Dla osób korzystających z pomocy żywnościowej przeprowadzono 3 warsztaty edukacyjne w ramach działań towarzyszących:

- żywieniowe – 2 spotkania dla 22 uczestników,

- kulinarne – 2 spotkania dla 13 uczestników,
- niemarnowanie żywności -2 spotkania dla 23 uczestników.

### **Projekt "Rodzinnie w Lubawie"**

W 2019 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w okresie od 1 marca 2019 r. do 29 lutego 2020 r. realizował projekt „Rodzinnie w Lubawie”. Uczestnikami projektu byli mieszkańcy Lubawy zagrożeni wykluczeniem społecznym, w szczególności osoby długotrwale bezrobotne, z niepełnosprawnościami - w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi, pochodzące z rodzin wielodzietnych oraz osoby korzystające z pomocy żywnościowej.

W projekcie wzięło udział 30 osób - 15 kobiet i 15 mężczyzn, w tym 10 osób dorosłych i 20 dzieci oraz 1 osoba z niepełnosprawnością. Celem projektu było podniesienie aktywności społecznej w sumie u 7 rodzin. Uczestnicy projektu mogli skorzystać m.in. z warsztatów edukacyjno - rozwojowych, szkoły dla rodziców, z warsztatów asertywności, autoprezentacji, warsztatów komputerowych, treningu komunikacji interpersonalnej, poradnictwa specjalistycznego, usługi asystenckiej oraz opieki dla osób zależnych. W ramach Klubu Aktywności Lokalnej uczestnicy mogli również skorzystać ze wsparcia w formie wyjazdów integracyjnych, warsztatów kulinarnych, warsztatów edukacyjno - rozwojowych, warsztatów plastycznych oraz uczestniczyli w piknikach rodzinnych.

MOPS włączył się także w realizację różnego rodzaju przedsięwzięć, współpracując z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lubawie przy współudziale Banku Żywności oraz wolontariuszy zorganizowano dwie zbiórki żywności w okresie Świąt Wielkanocnych oraz Świąt Bożego Narodzenia. Zebrano 2.355,22 kg żywności, która została przekazana rodzinom najbardziej potrzebującym, zarówno z miasta, jak i gminy Lubawa.

Podobnie, jak w latach ubiegłych, 7 grudnia 2019 r. w ramach *Kampanii „Białej Wstążki”* zorganizował tzw. „otwarte drzwi”. Osoby pokrzywdzone mogły uzyskać wsparcie oraz kompleksowe informacje z zakresu m.in. praw przysługujących osobom doświadczającym przemocy domowej.

W 2019 roku *Fundacja ICHTHYS* przy współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Miejskim Ośrodkiem Kultury przeprowadziła szereg działań z udziałem dzieci z rodzin objętych pomocą społeczną. W dniu 14 kwietnia 2019 r. odbyło się spotkanie wielkanocne w MOK, podczas którego dzieci przygotowały przedstawienie dla swoich rodziców. W ramach projektu odbywały się regularne spotkania oraz wyjazdy, m.in. do Filharmonii Gdańskiej, kina w Lubawie, Teatru im. Jaracza w Olsztynie, Ośrodka Wczasowego w Warzenku oraz hotelu Manor w Olsztynie, w których uczestniczyło około 15 dzieci. Od 26 do 30 sierpnia 2019 r. odbyły się warsztaty sportowe, na które dzieci - objęte Projektem MP4, były dowożone do Ostródy do Ośrodka Ostróda - Camp. W dniu 15 grudnia 2019 r. w sali MOK odbyło się spotkanie „Gwiazdkowa Niespodzianka”, na które zostały zaproszone rodziny z dziećmi (około 100 osób) Osoby biorące udział w Projekcie MP4 przedstawiły program artystyczny, który wcześniej przygotowały podczas warsztatów tematycznych MUZYKA I ŚPIEW.

Działalność MOPS w Lubawie opiera się również na realizacji zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, zasiłku dla opiekuna i świadczeń alimentacyjnych. W 2019 r. wpłynęło 668 wniosków o przyznanie świadczeń rodzinnych. Na realizację świadczeń wydatkowano łącznie ze składkami na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, zwroty za 2019 r. wraz z kosztami obsługi kwotę – 3 364 211 zł, z tego:

- z dotacji celowej na zadania zlecone -3 346 224 zł,
- ze środków własnych – 17 987 zł.

Na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017, poz. 2092 z późn. zm.) Ośrodek przyznał i wypłacił zasiłki dla opiekunów (144 świadczenia) na kwotę 88 800 zł. Łączny koszt ze składkami na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne wraz z kosztami obsługi wyniósł 107 725 zł.

Postępowanie dot. przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego określa ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2019, poz. 670 z późn. zm.). Zadanie to zostało przekazane do realizacji upoważnieniem Burmistrza Miasta Lubawa. W 2019 r. na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego (pomniejszone o zwroty) wraz z kosztem obsługi wydatkowano kwotę 422 889 zł. Wpłynęło 77 wniosków o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Liczba zrealizowanych świadczeń - 1049.

Środki na realizację zadań pomocy społecznej, które dzieli się odpowiednio na własne i zlecone, pochodzą z budżetu gminy, budżetu państwa oraz dotacji pozabudżetowych. Budżet na realizację zadań jednostki wyniósł 7 138 959,25 zł, z czego wykonano 7 108 878,11 zł.

Dane przedstawione w raporcie przedstawiają w sposób skrótowy działalność MOPS. Szczegółowe informacje zostały zawarte w „Sprawozdaniu z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubawie za rok 2019”.

## **12.2. Środowiskowy Dom Samopomocy**

Środowiskowy Dom Samopomocy został wyodrębniony ze struktur Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubawie z dniem 1 stycznia 2013 r. Prowadzony jest jako zadanie zlecone miastu i działa na mocy Uchwały Nr XIX/203/2012 Rady Miejskiej z dnia 31 października 2012 r. jako samodzielna jednostka budżetowa. ŚDS funkcjonuje w oparciu o Statut, Regulamin organizacyjny, plany pracy, ramowy program działalności (typ A i typ B), a także ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.), Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.) i Zarządzenia Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 31 stycznia 2019 r. w sprawie stosowania wytycznych dotyczących zasad i sposobu realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w województwie warmińsko-mazurskim. Dom przeznaczony jest dla osób:

- typ A – przewlekle psychicznie chorych,
- typ B – z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym, a także osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, jeżeli jednocześnie występują inne zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne.

Statutowa ilość miejsc w roku 2019 wyniosła 32, natomiast liczba uczestników wg wydanych decyzji administracyjnych, wynosiła 33 osoby, w tym:

- typ A – 9 osób,
- typ B – 24 osoby.

Liczba uczestników Domu na dzień 31.12.2018 r. - 33 osoby.

Rok 2019:

- 2 osoby ubyły z powodu: wygaśnięcie decyzji – 1 osoba; zgon – 1 osoba,
- 2 osoby przybyły.

Liczba uczestników Domu na dzień 31.12.2019 r. - 33 osoby.

Dom obejmował opieką mieszkańców z terenu miasta (27 osób) i gminy Lubawa (6 osób) na podstawie wydanych decyzji administracyjnych. Przez co najmniej 6 godzin dziennie prowadzone były zajęcia wspierające - aktywizujące z uczestnikami, a pozostały czas przeznaczono na czynności organizacyjno - porządkowe oraz przygotowanie do zajęć i uzupełnianie dokumentacji. Środowiskowy Dom Samopomocy funkcjonował z 10-dniową przerwą (dni robocze) w czasie letnich wakacji w okresie od 22 lipca do 2 sierpnia 2019 r. (zgodnie z Rozporządzeniem MPiPS z dnia 9 grudnia 2010 r.), a ponadto zapewniał dzienny pobyt osobom niepełnosprawnym we wszystkie dni z wyjątkiem wolnych sobót, niedziel i dni świątecznych w godzinach od 7.00 – 15.00.

Działalność Domu skupia się przede wszystkim na:

- a) promowaniu zdrowia, w tym zdrowia psychicznego i zapobieganiu nawrotom choroby oraz wsparciu w zakresie zapewnienia uczestnikom specjalistycznej opieki zdrowotnej,
- b) treningu funkcjonowania w codziennym życiu, w tym:
  - trening dbałości o wygląd zewnętrzny,
  - trening nauki higieny,
  - trening kulinarny,
  - trening umiejętności praktycznych,
  - trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi;
- c) treningu umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, w tym:
  - kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi, sąsiadami, z innymi osobami w czasie zakupów, w urzędach, w instytucjach kultury;
- d) treningu umiejętności spędzania czasu wolnego, polegającego na:
  - rozwijaniu zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi, telewizyjnymi, internetem, udziale w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych;
- e) poradnictwie psychologicznym;
- f) pomocy w załatwianiu spraw urzędowych;
- g) pomocy w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, w tym:
  - uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt u lekarza,
  - pomoc w zakupie leków,
  - pomoc w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia;
- h) niezbędną opiekę;
- i) innych formach postępowania przygotowujących do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia, w tym w warunkach pracy chronionej na przystosowanym stanowisku pracy;
- j) zapewnieniu godnego traktowania osób niepełnosprawnych;
- k) zapobieganiu wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnością intelektualną;
- l) zapewnieniu bezpieczeństwa uczestnikom podczas ich pobytu w Domu.

W 2019 roku w Środowiskowym Domu Samopomocy realizowane były następujące funkcje:

1. medyczna, ochrona zdrowia i bezpieczeństwo, w tym:
  - zapewnienie opieki medycznej,
  - czuwanie nad zdrowiem i bezpieczeństwem uczestników,
  - przestrzeganie higieny osobistej i higieny pracy,
  - pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych;
2. wspierająco – aktywizująca, w tym:
  - prowadzenie treningów umiejętności społecznych,
  - prowadzenie zajęć wspierająco - aktywizujących,
  - prowadzenie dokumentacji indywidualnej i zbiorczej uczestników,
  - organizowanie wycieczek, wyjazdów i wyjść,
  - świętowanie urodzin uczestników,
  - uczestnictwo w życiu lokalnym i ponadlokalnym;
3. współpracy z:
  - rodzinami, opiekunami i innymi osobami bliskimi,
  - ośrodkami pomocy społecznej,
  - ośrodkiem zdrowia, poradnią zdrowia psychicznego i innymi zakładami opieki zdrowotnej,
  - powiatowym urzędem pracy,
  - organizacjami pozarządowymi,
  - kościołami i związkami wyznaniowymi,

- ośrodkami kultury i organizacjami kulturalno - rozrywkowymi,
- placówkami oświatowymi, innymi jednostkami świadczącymi usługi dla osób niepełnosprawnych,
- innymi osobami lub podmiotami działającymi na rzecz integracji społecznej osób niepełnosprawnych;

#### 4. organizacji pracy, w tym:

- podnoszenie wiedzy i umiejętności personelu, szkolenia wewnętrzne i zewnętrzne,
- czuwanie nad prawidłowym przebiegiem pracy,
- kontrola zarządcza,
- pozyskiwanie funduszy;

#### 5. gospodarki, finansów i kadr, w tym:

- prowadzenie dokumentacji administracyjnej,
- prowadzenie dokumentacji kadrowo-finansowej,
- prowadzenie inwentaryzacji i kasacji,
- nadzorowanie właściwego wykorzystania środków i odzieży roboczej, zgodnie z normami zużycia,
- dokonywanie zakupów bieżących;

#### 6. tworzenia lokalnego systemu wsparcia na rzecz osób przewlekle psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo, w tym:

- tworzenie i monitorowanie programów;

#### 7. inne:

- utrzymywanie porządku wokół posesji;
- pielęgnowanie zieleni.

W ŚDS na koniec 2019 r. zatrudnionych było 10 pracowników (8,85 etatu) na podstawie umowy o pracę na poszczególnych stanowiskach pracy:

- kierownik – 1 osoba – 1 etat – czas nieokreślony (zwolnienie lekarskie),
- kierownik – 1 osoba – 1 etat – zastępstwo,
- główny księgowy – 1 osoba – 0,75 etatu – czas nieokreślony,
- terapeuta – 4 osób – 3,5 etatu – czas nieokreślony,
- fizjoterapeuta – 1 osoba – 0,6 etatu – czas nieokreślony,
- opiekun – 2 osoby – 2 etaty.

Ponadto w ramach umowy zlecenia pracę świadczyli: psycholog, pracownik do spraw muzycznych, sprzątaczką i informatyk.

W 2019 roku na funkcjonowanie ŚDS przeznaczony został budżet w wysokości: 717 123,00 zł, z tego:

- 672.960,00 zł – dotacja na bieżącą działalność,
- 44.163,00 zł – dotacja w ramach rządowego programu kompleksowego wsparcia rodzin „Za Życiem” na zwiększenie stawki na jednego uczestnika ŚDS posiadającego orzeczenie o spektrum autyzmu bądź niepełnosprawnościach sprzężonych.

## 13. Oświata

### 13.1. Przedszkola

Edukację przedszkolną zapewniają trzy placówki oświatowe, które zabezpieczają podstawowe potrzeby mieszkańców Lubawy w tym zakresie. PM zlokalizowane jest w dwóch budynkach. Główna siedziba mieści się przy ul. Rzepnikowskiego 9, natomiast dodatkowe oddziały przy ul. Św. Barbary 45. Obydwa niepubliczne przedszkola Smerfolandia i Bajkolandia mieszczą się przy ul. Rzepnikowskiego 26.

Ilość dzieci w przedszkolach - stan na 30 września 2019 r. na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej.

<b>Przedszkole</b>	<b>6 latki</b>	<b>dzieci od 2 – do 5 lat</b>	<b>Razem</b>
Przedszkole Miejskie	54	165	219
Przedszkole Niepubliczne „Bajkolandia”	41	95	136
Przedszkole Niepubliczne „Smerfolandia”	25	113	138

W 2019 roku w Przedszkolu Miejskim dokonywano bieżących zakupów - krzesłek stolików oraz półek do łazienek. Zakupiono również zabawki, zestaw muzyczny, 2 urządzenia wielofunkcyjne, książki i stroje dla dzieci, kotarę, 3 biurka szkolne, 3 wieże oraz nagrody za udział w konkursach.

### **13.2. Szkoła Podstawowa**

W wyniku rządowej reformy utworzono ośmioletnie szkoły podstawowe, a wszystkie gimnazja w Polsce z dniem 31 sierpnia 2019 r. zakończyły swoją działalność. Gimnazja zgodnie z prawem mogły zostać wygaszone lub włączone do szkół podstawowych. Lubawski samorząd wybrał to drugie rozwiązanie i Uchwałą Nr XXVII/224/2017 Rady Miasta Lubawa z dnia 25 stycznia 2017 r. w sprawie projektu dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych przez Gminę Miejską Lubawa do nowego ustroju szkolnego zdecydował, że dotychczasowe Gimnazjum im. Biskupów Chełmińskich w Lubawie zostało włączone do Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Lubawie. W nowym systemie edukacji ośmioletniej Szkoła Podstawowa mieści się przy ul. Rzepnikowskiego 7 oraz w budynku przy ul. Św. Barbary 45.

Stan techniczny Szkoły Podstawowej oraz urządzeń sportowo - rekreacyjnych uznać należy za dobry i bardzo dobry, co jest rezultatem stałych, znacznych nakładów finansowych czynionych od kilku lat na poprawę substancji budowlanej dla sprawności technicznej i dla optymalizacji kosztów eksploatacji. Szkoła posiada bardzo dobre zaplecze sportowe. Według stanu na 30 września 2019 roku wynikającego z Systemu Informacji Oświatowej w Szkole Podstawowej uczy się 896 uczniów.

W 2019 roku dokonywano niezbędnych zakupów materiałów i wyposażenia związanych z bieżącym funkcjonowaniem jednostki. Dokonywano bieżących napraw lub konserwacji urządzeń biurowych, monitoringu, instalacji elektrycznej, ogrodzenia, drzwi, zamków, wymiany lamp oświetleniowych czy konserwację dźwigu. Z większych prac budowlanych dokonano montażu okien oraz wykonanie prac dekarstwo - blacharskich.

## **14. Kultura i dziedzictwo kulturowe**

### **14.1. Miejski Ośrodek Kultury**

Miejski Ośrodek Kultury jest samorządową instytucją kultury. Działa w szczególności na podstawie:

- ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz. U. z 2001, Nr 13, poz. 123 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. z 2020 r., poz. 713),
- postanowień Statutu,
- ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz.U. Nr 85, poz. 539).

Organem założycielskim MOK jako instytucji upowszechniania kultury jest Gmina Miejska Lubawa. MOK posiada osobowość prawną i samodzielnie prowadzi gospodarkę finansową. W skład jego struktury organizacyjnej wchodzi:

- Miejski Ośrodek Kultury,
- Kino „Pokój”,
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Teofila Ruczyńskiego.



## **Zakres działalności**

Podstawowym celem statutowym MOK jest realizacja zadań własnych Gminy w zakresie działalności kulturalnej polegającej na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury, pozyskiwaniu społeczności lubawskiej do aktywnego uczestnictwa w kulturze i jej współtworzenia, a także stwarzanie warunków do komunikacji społecznej. Do podstawowych zadań MOK należy: edukacja kulturalna i wychowanie poprzez sztukę, tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, kół i klubów zainteresowań, sekcji i zespołów, rozpoznanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych, tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego, wspieranie, popularyzacja i promocja twórczości artystycznej ze wszystkich dziedzin sztuki, promocja młodych twórców, gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochrona i udostępnianie dóbr kultury, w tym szczególnie związanych z historią Lubawy i regionu, nawiązywanie, rozwijanie i aktywne prowadzenie krajowych i międzynarodowych kontaktów w zakresie wymiany kulturalnej dzieci, młodzieży i dorosłych, upowszechnianie wiedzy o regionie i kraju poprzez wspieranie ruchu turystycznego, promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną, promocja Gminy i regionu, udzielanie informacji oraz gromadzenie, przechowywanie, opracowywanie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych, w tym piśmiennictwa regionalnego. Zadania te MOK realizuje za pomocą: amatorskiego ruchu artystycznego, form indywidualnej i zespołowej aktywności kulturalnej, różnorodnych form edukacji kulturalnej i zajęć oświatowych upowszechniających wiedzę, działalności instruktazowo - metodycznej podnoszącej kwalifikacje pracowników MOK, działalności impresaryjnej, działalności zbierackiej, dokumentacyjnej i wydawniczej, wszechstronnej konsultacji i poradnictwa w zakresie prowadzonej działalności merytorycznej, współpracy środowisk twórczych i instytucji zajmujących się edukacją młodzieży. Do szczegółowego zakresu działania MOK należy:

- organizowanie koncertów, festiwali, wystaw, konkursów w różnych dziedzinach sztuki, odczytów, seminariów, spektakli, pokazów z udziałem wybitnych twórców poszczególnych dziedzin, organizacja imprez rozrywkowych, rekreacyjnych, turystycznych, festynów, balów,
- tworzenie i upowszechnianie scenicznych programów artystycznych,
- organizowanie warsztatów rękodzieła ludowego i artystycznego, rozwijających osobowość,
- prowadzenie pracowni artystycznych w ramach edukacji kulturalnej oraz klubów, amatorskich zespołów artystycznych i tanecznych, uwzględniając wszystkie grupy wiekowe oraz zapewnienie im właściwych warunków lokalowych, wykwalifikowanej kadry instruktorskiej i niezbędnego wyposażenia do prowadzenia zajęć i prezentacji swoich osiągnięć,
- wypracowanie i upowszechnianie nowych form i metod pracy w kulturze, szczególnie przy wykorzystaniu nowoczesnych środków techniki,
- świadczenie usług z zakresu kultury, w szczególności filmowych, fotograficznych, poligraficznych, plastycznych i innych,
- prowadzenie kina, upowszechnianie sztuki filmowej,
- gromadzenie, ochrona oraz udostępnianie pamiątek, materiałów archiwalnych i obiektów artystycznych związanych z dziedzictwem kulturowym i historycznym terenem gminy Lubawa i regionu,
- upowszechnianie czytelnictwa i udostępnianie społeczeństwu książek, czasopism i innych materiałów bibliotecznych na miejscu oraz prowadzenie wypożyczeń bibliotecznych. prowadzenie ewidencji usług bibliotecznych. współdziałanie z bibliotekami wchodzącymi w skład ogólnokrajowej sieci bibliotecznej
- gromadzenie, opracowywanie i wydawanie materiałów informacyjnych dotyczących życia kulturalnego, twórców oraz historii i walorów turystycznych Gminy Miejskiej Lubawa,
- wypożyczanie rekwizytów, prac artystycznych, rękodzieła, płyt, kaset sprzętu technicznego i innego, wynajmowanie pomieszczeń,

- realizacja imprez zleconych (okolicznościowych, obrzędowych),
- wyjazdowa turystyka kulturalna mająca na celu upowszechnianie dóbr kultury (wyjazdy do teatrów, opery, operetki, kin, galerii, muzeów, wycieczki do miejsc o szczególnej wartości historycznej, kulturowej, sakralnej),
- koordynowanie imprez kulturalnych na terenie Gminy Miejskiej Lubawa,
- współdziałanie z instytucjami i organizacjami społecznymi, a w szczególności sposób z placówkami oświatowymi, w zakresie lepszego zaspokajania potrzeb kulturalnych mieszkańców i wspierania rozwoju lokalnego oraz komunikacji społecznej,
- bezpośrednia współpraca z mediami: prasą, radiem, telewizją,
- prowadzenie współpracy kulturalnej z zagranicą, zwłaszcza z miastami partnerskimi,
- prowadzenie punktu informacji turystycznej oraz prowadzenie sprzedaży artykułów promocyjnych miasta w siedzibie Centrum Dziedzictwa Kulturowego Ziemi Lubawskiej - Biblioteki Miejskiej im. Teofila Ruczyńskiego.

Do najważniejszych przedsięwzięć zorganizowanych przez MOK w 2019 roku należą: 27. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, Koncert Noworoczny Miejskiej Orkiestry Dętej, II Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego, Międzynarodowy Dzień Teatru, XI Misterium Męki Pańskiej, koncerty w ramach V Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego, Warsztaty Muzyczne „Soundela”, Przegląd Zespołów Śpiewaczych, Ogólnopolski Przegląd Amatorskich Kabaretów, Dni Lubawy, Regionalne Święto Jabłka, Bal Seniora, Maraton Teatralny.

Miejski Ośrodek Kultury posiada profesjonalny sprzęt, dzięki któremu zapewnił zewnętrzną obsługę techniczną takich wydarzeń jak: Lubawska Gala Sportu, Międzynarodowa Konferencja „Kopernik na Ziemi Lubawskiej”, OFF Obserwatorium Film Festiwal, obsługa lubawskich Witamin, Olimpiady Specjalnej, Gali Lubawskiego Klubu Rajdowego.

Od maja 2019 r. do lutego 2020 r. MOK udostępniał odpłatnie sale Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Lubawie, który realizował projekt dofinansowany z Funduszy Europejskich „Rodzinnie w Lubawie”.

MOK opiekuje się również lubawskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku, do którego w 2019 roku należało 108 osób. UTW został utworzony w październiku 2013 r. jako forma kształcenia i rozwoju kulturalnego osób dorosłych. Słuchaczem UTW może zostać każda osoba w wieku 55+, niepracująca zawodowo, jeśli zadeklaruje zdobywanie wiedzy i podpisze deklarację uczestnictwa w zajęciach. Słuchacze korzystają z szerokiej oferty zajęć m.in. gimnastyki, rehabilitacji, rękodzieła, geografii, języka angielskiego, historii, astronomii.

**Realizując zadania statutowe, MOK był organizatorem lub współorganizatorem następujących imprez kulturalnych:**

Data	Nazwa wydarzenia	L. uczestników
05.01	Koncert Chóru „Appasjonata”	500
13.01	27. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy	550
14-15.01	V Ogólnopolski Festiwal „Niebieskim Światłem Oświeceni”	75
18.01	Koncert Operetkowy Teatru Muzycznego „IWIA”	180
21.01-03.02	Ferie Zimowe	30
03.02	Koncert Noworoczny Miejskiej Orkiestry Dętej	300
09.02	Obsługa techniczna- Gala Lubawskiego Klubu Rajdowego	-
22.02	Koncert „Piosenki o miłości”	250
08.03	Lubawska Gala Sportu- współorganizacja	500

<b>09.03</b>	Dzień Kobiet - współorganizacja	150
<b>17.03</b>	II Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego o Puchar Burmistrza Miasta	400
<b>22.03</b>	Koncert zespołu „Pudelsi”	50
<b>30-31.03</b>	Międzynarodowy Dzień Teatru	250
<b>05.04</b>	„Spotkania z Poezją”- eliminacje miejsko-gminne	75
<b>13-14.04</b>	XI Misterium Męki Pańskiej	900
<b>13.04</b>	Jarmark Wielkanocny	500
<b>26.04</b>	„Spotkania z Poezją”- eliminacje rejonowe	50
<b>19.05</b>	Występ Dawida Pruchniewskiego- „Niemagiczny Dawid”	50
<b>01.06</b>	Dzień Dziecka	400
<b>01.06</b>	I Koncert w ramach V Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego	150
<b>08.06</b>	II Koncert w ramach V Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego	150
<b>14.06</b>	Zakończenie VI roku Uniwersytetu Trzeciego Wieku	90
<b>15.06</b>	III Koncert w ramach V Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego	
<b>15.06</b>	IV Jarmark Biskupa Macieja Konopackiego	300
<b>22.06</b>	IV Koncert w ramach V Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego	120
<b>25-27.06</b>	Warsztaty Muzyczne „Soundela”- współorganizacja	400
<b>29.06</b>	V Koncert w ramach V Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego	130
<b>07.07</b>	Kino sferyczne; Wystawa obrazów Martyny Orzechowskiej	120
<b>13.07</b>	Animacje dla dzieci w Łazienkach Miejskich	60
<b>21.07</b>	Animacje dla dzieci w Łazienkach Miejskich	60
<b>21.07</b>	Przeгляд Zespołów Śpiewaczych	150
<b>21.07</b>	Rowerowe Show w wykonaniu Jonasza Pakulskiego - uczestnika programu 'Mam Talent’	60
<b>27.07</b>	Animacje dla dzieci w Łazienkach Miejskich	60
<b>28.07</b>	Kino sferyczne dla dzieci i dorosłych	30
<b>15.08</b>	VI Ogólnopolski Przeгляд Amatorskich Kabaretów „Na Opak’	100
<b>23-25.08</b>	Dni Lubawy 2019	13000
<b>13.09</b>	Otwarcie Kina „Pokój’ po modernizacji	150
<b>21.09</b>	Warsztaty „Drum day’ dla dzieci	10
<b>22.09</b>	Regionalne Święto Jabłka- współorganizacja	500
<b>27.09</b>	Inauguracja VII roku Uniwersytetu Trzeciego Wieku	120
<b>25-27.10</b>	V Lubawski Maraton Teatralny	500
<b>03.11</b>	Koncert „Zaduszki Rockowe’	300
<b>11.11</b>	Występ Teatru Muzycznego „IWIA’	150
<b>22.11</b>	Lubawski Bal Seniora- współorganizacja	120
<b>22.11</b>	„Gram, bo lubię’- Lubawskie Spotkania Muzyczne- współorganizacja	150
<b>06.12</b>	Mikołajki na lubawskim Rynku	200

21.12	Jarmark Bożonarodzeniowy	500
22.12	Teatr Króla z Łodzi- spektakl dla dzieci	40

### **Zewnątrz obsługa miejskich wydarzeń:**

- 06.01- montaż podestów w Szkole Podstawowej,  
 17.02- nagłośnienie: akcja charytatywna Młodzieżowej Rady Miasta,  
 19.02- obsługa techniczna: Święto Szkoły- Szkoła Podstawowa,  
 21.03- nagłośnienie: Warsztat Terapii Zajęciowej,  
 21.05- nagłośnienie: Międzynarodowa Konferencja „Kopernik na Ziemi Lubawskiej”- MOK,  
 31.05- obsługa techniczna koncertu zespołu Reaggeside- Szkoła Podstawowa,  
 08.06- obsługa techniczna: Piknik w Przedszkolu Miejskim,  
 25.06- nagłośnienie: Środowiskowy Dom Samopomocy,  
 29.09- obsługa techniczna: Witaminy Szkolne- Szkoła Podstawowa,  
 17.10- obsługa techniczna: Obserwatorium Film Festiwal- Kino „Pokój”,  
 17.10- nagłośnienie: Olimpiada Osób Niepełnosprawnych,  
 07.12- nagłośnienie: Apel Pamięci Pomordowanych.

### **Stale zajęcia prowadzone w Miejskim Ośrodku Kultury w 2019 r.**

Instruktor/prowadzący zajęcia	Nazwa zajęć
<b>Julita Drobotko</b>	Taniec nowoczesny- 6 latki Taniec towarzyski- 6-11 lat Taniec nowoczesny- 8-12 lat Taniec nowoczesny- 7 latki Kurs tańca dla dorosłych
<b>Sylwia Balt</b>	Balet- do lat 5 Taniec współczesny- kl. 0-3 Taniec współczesny- kl. 4-8 Taniec współczesny- grupa zaawansowana
<b>Mateusz Raczyński</b>	Miejska Orkiestra Dęta
<b>Magdalena Maliszewska</b>	Mażoretki
<b>Karolina Kowalkowska</b>	Mażoretki
<b>Anna Lewicka Sylwia Lewicka Aleksandra Lewicka</b>	Studio wokalne
<b>Sławomir Sieński</b>	Nauka gry na gitarze i keyboardzie
<b>Jerzy Łukaszewicz</b>	Kółko szachowe
<b>Zbigniew Ochenkowski</b>	Zajęcia rzeźbiarskie (Miejska Biblioteka Publiczna)
<b>Agnieszka Niedźwiecka</b>	Zajęcia plastyczne (Kino „Pokój”)
<b>Monika Kazmierczyk</b>	Grupa Teatralna Ło/Men
<b>Marek Józefowicz</b>	Chór „Appasjonata”
<b>Zdzisław Rykaczewski</b>	Zespół Śpiewaczy „Wrzosa”
<b>Alicja Soboczyńska</b>	Rękodzieło (UTW)
<b>Piotr Lisowski</b>	Historia (UTW)
<b>Robert Szaj</b>	Astronomia (UTW)
<b>Anita Witkowska-Szczepańska</b>	Język angielski (UTW)
<b>Teresa Antoniewicz</b>	Geografia (UTW; Miejska Biblioteka Publiczna)

## **14.2. Miejska Biblioteka Publiczna**

### **Zbiory biblioteczne**

Na stan biblioteki wpłynęło w roku 2019 1.079 woluminów, w tym:

- 317 wol. za kwotę 6 920 zł - zakupiono z dotacji MKiDN w ramach Programu Biblioteki Narodowej „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek” (160 wol. wypożyczalnia dla dorosłych, 287 wol. oddział dla dzieci i młodzieży),
- 757 wol. zakupiono w ramach dotacji jednostki samorządu terytorialnego - 16 147 zł,
- 49 wol. - dary od czytelników.

Prenumerowano 23 tytuły czasopism na kwotę 4 065 zł. Ubytkowano łącznie 1021 woluminów wydawnictw zwartych.

### **Struktura zbiorów biblioteki według działów – stan na 31 grudnia 2019 r.**

#### **Książki – 22.770 wol.**

- literatura piękna dla dzieci - 6.830 wol.,
- literatura piękna dla dorosłych – 9.520 wol.,
- literatura z innych dziedzin - 6.420 wol.

**Czasopisma oprawne** - 508 roczników.

**Zbiory specjalne** (materiały audiowizualne) – 6 szt.

**Katalog online biblioteki** jest w 100% opracowany i na bieżąco aktualizowany.

### **Unikalne zbiory**

Biblioteka gromadzi i przechowuje materiały dotyczące historii lokalnej naszego środowiska. Tematyka zgromadzonych i ciągle uzupełnianych dokumentów życia społecznego w naszej bibliotece jest różnorodna. Zasoby obejmują w przeważającej większości:

1. Tygodnik lokalny - Głos Lubawski od roku 1990 (niekompletne).
2. Kolekcje:
  - a) związane z poetą i patronem MBP Teofilem Ruczyńskim oryginalne zdjęcia, rękopisy, dyplomy, medale, pocztówki itp.,
  - b) fotografie starej Lubawy, np. z obiektami już nieistniejącymi,
  - c) kroniki i księgi pamiątkowe instytucji już nieistniejących,
  - d) mapa miasta Lubawy z 1906 r.,
  - e) sztandar nieistniejącego już Gminnego Związku Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych w Lubawie,
  - f) faksymile Pelplińskiej Biblii Gutenberga, której oryginał od XVI wieku znajdował się w bibliotece lubawskich franciszkanów,
  - g) książka Gustava Lieka z 1892 roku „Miasto Lubawa w Prusach Zachodnich z uwzględnieniem Ziemi Lubawskiej”,
  - h) stare nuty lokalnych twórców,
  - i) zabytki ruchome (pochodzące z wykopalisk na zamku w Lubawie i lubawskiego ratusza),
  - j) kroniki biblioteczne,
  - k) list generała Nicholasa Josepha Maisona napisany 30.01.1807 w Lubawie, mówiący o tym, gdzie zimowały poszczególne regimenty wojsk napoleońskich w naszej okolicy,
  - l) program Progimnazjum w Lubawie 1873-1907 (jest to oryginał w języku niemieckim).

Dokumenty życia społecznego stanowią uzupełnienie wydzielonych zbiorów regionalnych (księgozbiór i artykuły z czasopism regionalnych), skupiają się na dokumentowaniu bieżącego życia społecznego lokalnej zbiorowości. W chwili obecnej nie są opracowywane. Pozyskiwanie odbywa się poprzez dary i bezpośredni lub pośredni kontakt z instytucjami sprawczymi oraz zakup dokonany przez bibliotekę. Zbierane materiały są podstawą do opracowywania bibliografii regionalnej, która jest dostępna online.

## Udostępnianie księgozbioru i upowszechnianie czytelnictwa

W roku 2019 wzrosła o 94 liczba aktywnie wypożyczających czytelników. Wzrost ten zanotowany został dla grupy wiekowej w przedziale 13-24 lata dla osób uczących się i pracujących.

Najliczniejszą grupę czytelników biblioteki stanowią dzieci w przedziale wiekowym 6 - 12 lat (356 osób).

Drugą pod względem ilości grupę czytelników stanowi przedział wiekowy 25 - 44 lata (311 osób).

Trzecią grupę stanowią czytelnicy w przedziale wiekowym 45 - 60 lat (169 osób).

Znacznie wzrosło korzystanie z Platformy IBUK, do której mamy dostęp dzięki Bibliotece Powiatowej.

Najczęściej z jej zasobów korzystają osoby podnoszące swoje kwalifikacje: liczba sesji w 2019 roku – 285 w stosunku do 119 i 44 odpowiednio w latach 2018 i 2017; pobrano 258 dokumentów w 2019 roku w porównaniu do 148 i 56 dokumentów odpowiednio w roku 2018 i 2017.

Użytkownicy Biblioteki – odwiedziny w 2019 roku	
<b>Stan liczbowy</b>	
Użytkownicy zarejestrowani w bibliotece	<b>1.448</b>
Czytelnicy (użytkownicy aktywnie wypożyczający)	<b>1.448</b>
Odwiedziny w bibliotece:	<b>43.674</b>
- na zewnątrz	<b>30.943</b>
- na miejscu	<b>12.731</b>
w tym w pracowni komputerowej/przy stanowiskach komp.	<b>1.139</b>
<b>Liczba udzielonych informacji</b>	<b>58.031</b>

## Cykliczne imprezy organizowane przez bibliotekę dla różnych odbiorców

- cykl zajęć z przysposobienia biblioteczno - czytelniczego m.in. z promocji książki i biblioteki - 3.137 osób. Działalność kulturalno - edukacyjna, której celem jest popularyzacja biblioteki w środowisku, przede wszystkim przedszkolaków oraz uczniów szkół podstawowych i średnich,

- comiesięczne spotkania w Klubie Małego Czytelnika skierowane do dzieci w wieku od 3 do 5 lat wraz z opiekunami. Zajęcia w Klubie kształtują nawyki czytelnicze wśród najmłodszych, pozwalają rozwijać zainteresowania dzieci. Rodzice biorą aktywny udział w zajęciach i mogą wymieniać się doświadczeniami,

- Dyskusyjny Klub Książki dla dorosłych - skupia grono prawdziwych miłośników literatury, dzielących na spotkaniach swoją pasję czytelniczą,

- spotkania Amazonek w wypożyczalni dla dorosłych "Literacka herbatka"- bibliotekarz przygotowuje spotkania według konkretnego tematu i nadaje im za każdym razem inny charakter - zakazana książka, przeglądy prasy, anegdoty literackie itp.,

- spotkania osób z warsztatów Terapii Zajęciowej i Domu Pomocy Społecznej – uczestnicy wypożyczają książki, korzystają z prasy w czytelni i w miarę możliwości z komputerów i tabletów,

- usługa tzw. „Książka na telefon” dla osób nie mogących samodzielnie przyjść do biblioteki,

- zajęcia dla dzieci podczas ferii i wakacji,

- Spotkania autorskie – w 2019 roku z Marcinem Mellerem (spotkanie dofinansowane przez Instytut Książki, dzięki temu, że w bibliotece działa Dyskusyjny Klub Książki),

- wystawa Marii Orlicz - rysunki, obrazy wykonywane różną techniką.

Szeroko pojęta promocja czytelnictwa przyjęła też formę organizowanych konkursów, na przykład plastycznego "Podwodny świat" czy „Skojarzeń” trwającego przez cały rok.

Biblioteka wzięła udział w akcjach mających charakter ogólnopolski, m.in. Tydzień Bibliotek, Międzynarodowy Dzień Bezpiecznego Internetu, Narodowe Czytanie, Książki Zakazane, 100 lecie odzyskania niepodległości przez Polskę oraz organizowała własne: „Podaruj książkę bibliotece" (akcja całoroczna), która cieszy się dużym zainteresowaniem ze strony czytelników i sympatyków książek, TOP 10 - najczęściej wypożyczane książki za IV kwartały 2019 r. czy aktywny udział biblioteki

w akcjach organizowanych przez miasto (wystawy, kiermasze, promocje regionalnych wydawnictw i gadżetów).

<b>INNE FORMY DZIAŁALNOŚCI BIBLIOTEKI</b>			
	<b>Liczba</b>		
	<b>impres/zajęć</b>	<b>uczestników</b>	<b>godzin</b>
<b>szkolenia biblioteczne użytkowników</b>	<b>314</b>	<b>3.137</b>	<b>314</b>
<b>imprezy organizowane przez bibliotekę dla użytkowników - razem</b>	<b>119</b>	<b>20.271</b>	X
<b>inne szkolenia i zajęcia edukacyjne organizowane przez bibliotekę</b>	X	<b>1.321</b>	<b>138</b>

W roku 2019 zarejestrowano 46.632 wejść na stronę internetową MBP Lubawa, a także:

- wzrost liczby czytelników (o 94 więcej w stosunku do roku 2018),
- wzrost liczby udzielonych informacji (3.157 więcej),
- wzrost liczby wypożyczonych książek na zewnątrz (2.139 więcej),
- wzrost liczby wypożyczonych czasopism nieoprawnych na zewnątrz (430 więcej),
- wzrost liczby wypożyczonych czasopism oprawnych na miejscu (34 więcej),
- wzrost liczby wypożyczonych czasopism nieoprawnych na miejscu (5.492 więcej),
- wzrost liczby sesji na LIBRA IBUK – (166 więcej),
- wzrost liczby pobranych dokumentów na LIBRA IBUK (110 więcej),
- wzrost liczby odsłon strony internetowej (9.127 więcej).

<i>Czytelnicy roku 2019 (użytkownicy aktywnie wypożyczających) według wieku i zajęcia</i>									
	Razem	do 5 lat	6-12 lat	13-15 lat	16-19 lat	20-24 lata	25-44 lata	45-60 lat	pow. 60 lat
wg wieku	1448	64	356	161	167	77	311	169	
	Razem	Osoby uczące się	Osoby pracujące	Pozostali					
wg zajęcia	1448	769	419	260					

### Liczba wypożyczeń i udostępnień w roku 2019

	Wypożyczenia i udostępnienia księgozbioru				Wypożyczenia zbiorów nieelektronicznych	Wypożyczenia kopii materiałów oryginalnych
	księgozbioru razem	książek	czasopism oprawnych	czasopism nieoprawnych		
Liczba wypożyczeń na zewnątrz	17237	17236	1	1257	0	XXXX
literatura piękna dla dzieci	XXXX	5252	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX
literatura piękna dla dorosłych	XXXX	9933	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX
literatura z innych dziedzin	XXXX	2051	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX
Liczba wypożyczeń na miejscu	2.162	2128	34	9665	XXXX	73
literatura piękna dla dzieci	XXXX	684	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX
literatura piękna dla dorosłych	XXXX	36	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX
literatura z innych dziedzin	XXXX	1408	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX

### 14.3. Kino „Pokój”

12 października 2018 r. kino zakończyło projekcję filmów. Rozpoczął się generalny remont, który trwał do września 2019 r. Modernizacja Kina „Pokój” sfinansowana została w ramach Osi Priorytetowej 6 „Kultura i dziedzictwo” Działania 6.1 „Infrastruktury kultury” Poddziałania 6.1.2 „Instytucje kultury” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko - Mazurskiego na lata 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu Gminy Miejskiej Lubawa. W ramach projektu wykonana została przebudowa i remont Kina wraz z zagospodarowaniem terenu, budową przyłącza kanalizacyjnego deszczowego, przyłącza ciepłowniczego oraz wentylacja mechaniczna budynku. Budynek został poddany termomodernizacji, od strony północnej został zaprojektowany taras z dodatkowymi wejściami do budynku. Od strony zachodniej zainstalowano świecący napis z liter 3D, zewnętrzny ekran ledowy, zbudowano pochylnię dla niepełnosprawnych, wydzielono



fragmenty zieleni, ławkę i 2 miejsca postojowe dla osób niepełnosprawnych. Sala widowiskowa została całkowicie odnowiona, zainstalowano nowe fotele wraz z ekranem i kurtynami. Sala posiada również ulepszony system audio. Uroczyste otwarcie Kina „Pokój” odbyło się 13 września 2019 r. W kinie odbywają się projekcje najnowszych produkcji filmowych. Ponadto organizowane są festiwale filmowe, konferencje naukowe, wykłady. W ofercie jest możliwość wynajęcia sali oraz zorganizowanie zamkniętych projekcji filmowych dla różnych grup wiekowych (grupy szkolne, zakładowe i inne). Od 13 września do 31 grudnia 2019 roku wyświetlono 267 seansów, w tym:

- filmy polskie - 104 (12 830 widzów),
- filmy europejskie (bez polskich) - 27 (1 085 widzów),
- filmy- pozostałe kraje- 136 (6 518 widzów).

#### **14.4. Ochrona zabytków**

Ochrona zabytków znajdujących się na terenie gminy należy do obowiązków i kompetencji samorządu lokalnego. Zadania stojące przed organami administracji publicznej precyzuje art. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2067). Gminy są zobowiązane m. in. do:

- zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie,
- zapobiegania zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków,
- uwzględniania zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Realizacji tych zadań ma służyć m. in. prowadzenie gminnej ewidencji zabytków, o której jest mowa w art. 22 ust 4 cytowanej ustawy: *„Wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy, objętych wojewódzką ewidencją zabytków”*. Stanowi ona podstawę do sporządzenia gminnego programu opieki nad zabytkami. Ujęcie zabytku nieruchomego w gminnej ewidencji zabytków nie stanowi jeszcze formy jego ochrony, jednakże stanowi podstawę do objęcia tych zabytków (nie wpisanych do rejestru zabytków i nie będących parkami kulturowymi) ochroną w formie zapisu w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Celem Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami jest określenie priorytetów gminy w odniesieniu do własnego dziedzictwa kulturowego z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań oraz wskazanie instrumentów niezbędnych do realizacji tej polityki w okresie czteroletnim. Aktualny Program został przyjęty Uchwałą Nr XXXVII/312/2017 Rady Miasta Lubawa z dnia 27 września 2017 r. w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zabytkami Gminy Miejskiej Lubawa na lata 2017 – 2020”. Nadrzędnym celem planu w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami jest ochrona oraz efektywne zarządzanie materialnym dziedzictwem kulturowym, w tym dążenie do poprawy stanu zabytków, ich konserwacji, rekonstrukcji, adaptacji i rewitalizacji w celu wykorzystania potencjału związanego z posiadanym dziedzictwem kulturowym. Cel nadrzędny realizowany jest poprzez wieloletnie działania polegające na:

- planowym i konsekwentnym realizowaniu zadań samorządowych w zakresie ochrony zabytków,
- powiązaniu zadań służących ochronie wartości kulturowych ze strategią rozwoju gminy,
- wykorzystaniu walorów zabytkowych jako czynnika wpływającego na rozwój i promocję gminy,

- próbie uwzględnienia ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i krajobrazu w dokumentach planistycznych miasta,
- wspieraniu projektów pośrednio związanych z opieką nad zabytkami i zagospodarowaniu obiektów zabytkowych.

Od roku 2011 corocznie w budżecie miasta Lubawa na ochronę zabytków zabezpieczane są środki na konserwację i restaurację zabytków. Szczegółowy wykaz dotacji udzielonych w 2019 r. przedstawia poniższa tabela:

Rok	Beneficjent	Zadanie	Kwota dotacji	Koszt całkowity zadania
2019	Rzymsko-Katolicka Parafia p.w. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny i Św. Anny	1) prowadzenie prac konserwatorskich zabytków ruchomych w kościele p.w. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny i św. Anny (ołtarz boczny p.w. Św. Rodziny, portal kaplicy Aniołów, konfesjonał, ławki oraz reservaculum), 2) prowadzenie prac konserwatorskich zabytków ruchomych w kościele pw. św. Barbary (ołtarz główny, ołtarz boczny Matki Boskiej, ołtarz boczny Jezusa, ambona, belka tęczowa z grupą ukrzyżowania, prospekt organowy, polichromie prezbiterium).	140 000,00 zł	1 000 137,60 zł

## 15. Kultura fizyczna, turystyka i rekreacja

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy dotyczące kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych. Dokładnie tak rolę samorządu terytorialnego formułuje ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Lubawski samorząd wspiera rozwój sportu i rekreacji dwutorowo, poprzez budowę i utrzymywanie obiektów sportowych oraz wsparcie działalności klubów sportowych.

Łączne wydatki miasta na kulturę fizyczną wyniosły w 2019 r. 1 595 527,05 zł, spośród których wydatki bieżące wyniosły 1 570 927,05 zł, a majątkowe 24 600 zł.

### 15.1. Infrastruktura sportowa i jej wykorzystanie

Terenami rekreacyjnymi i urządzeniami sportowymi zarządza Ośrodek Sportu i Rekreacji. Główną bazą są obiekty przy ul. Łąkowej. Należą do nich:

- Stadion Łazienkowski - pełnowymiarowe boisko główne wraz z bieżnią syntetyczną, urządzeniami do uprawiania lekkiej atletyki i trybuną na 1160 miejsc,
- pełnowymiarowe boisko treningowe,
- boisko boczne (niepełnowymiarowe),
- cztery korty tenisowe,

- dwa boiska do siatkówki plażowej.

W sąsiadującym z nimi pawilonie sportowym, w którym mieści się administracja OSiR, znajduje się zaplecze sportowe, w którego skład wchodzi hala sportowa, szatnie, siłownia, sauna, zaplecze noclegowe wraz z kuchnią i stołówką. W administracji OSiR znajduje się także Hala Widowiskowo - Sportowa przy ul. Św. Barbary 45. W sąsiedztwie funkcjonuje boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią syntetyczną, przekształcane w okresie od grudnia do końca lutego w lodowisko.

Szacunkowa liczba indywidualnych wejść na obiekty sportowe i rekreacyjne:

Obiekt	Liczba wejść w 2019 roku
Boisko wielofunkcyjne, ul. Św. Barbary 45	1400
Boiska do siatkówki plażowej, ul. Łąkowa 8	262
Hala sportowa, ul. Łąkowa 8	3150
Hala W-S, ul. Św. Barbary 45	3333
Korty, ul. Łąkowa 8	1155
Lodowisko, ul. Św. Barbary 45	9357
Park linowy (Łazienki Lubawskie)	2499
Sauna, ul. Łąkowa 8	415
Siłownia, ul. Łąkowa 8	11254

Szacunkowa liczba wejść na obiekty sportowe OSiR przez kluby sportowe:

Obiekt	Liczba wejść w 2019 roku
Hala sportowa, ul. Łąkowa 8	10000
Hala W-S, ul. Św. Barbary 45	12500
Sauna	900
Siłownia	1000
Boisko główne i treningowe ul. Łąkowa 8	15000

Obiektami zarządza lubawski OSiR w formie zakładu budżetowego. W 2019 roku utrzymywał się z dotacji przedmiotowej w wysokości 1 178 785,00 zł oraz wpływów własnych w wysokości 845 265,87 zł. (netto). Wraz z rozwojem klubów sportowych, zwłaszcza grup dziecięcych i młodzieżowych klubów piłkarskich, istnieje potrzeba budowy kolejnego boiska piłkarskiego.

## **15.2. Imprezy rekreacyjno – sportowe organizowane i współorganizowane przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w 2019 r.:**

13.01 – 27. Finał WOŚP – współorganizacja – 1000 osób,

19.01 – Zimowy Piknik Rodzinny – współorganizacja – 250 osób,

21.01 – Ferie z OSiR: bezpłatna siłownia – organizacja – 30 osób,

22.01 – Ferie z OSiR: Turniej Piłki Siatkowej dla uczniów szkół podstawowych – organizacja – 20 osób,

23.01 – Ferie z OSiR: gry i zabawy dla najmłodszych na lodowisku – organizacja – 50 osób,

24.01 – Ferie z OSiR: Turniej Piłki Halowej Nożnej dla uczniów szkół podstawowych – organizacja – 70 osób,

28.01 – Ferie z OSiR: bezpłatna siłownia – organizacja – 30 osób,

29.01 – Ferie z OSiR: Turniej Piłki Siatkowej dla uczniów szkół ponadpodstawowych – organizacja – 30 osób

30.01 – Ferie z OSiR: gry i zabawy oraz mini hokej na lodowisku – organizacja – 50 osób,

31.01 – Ferie z OSiR: Turniej Piłki Halowej Nożnej dla uczniów szkół ponadpodstawowych – organizacja – 100 osób,

02.03 – Sobótki Lekkoatletyczne (rocznik 2006 i młodsi) – współorganizacja – 200 osób,

08.03 – XI Lubawska Gala Sportu – współorganizacja – 600 osób,

09.03 – Sobótki Lekkoatletyczne (rocznik 2005 I starsi) – współorganizacja – 200 osób,

17.03 – II Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego o Puchar Burmistrza Lubawy – współorganizacja – 600 osób,

30.03 – Turniej w Wyciskaniu Sztangi Leżąc – organizacja – 35 osób,

13.04 – Misterium Męki Pańskiej “Zamilkną dzwony” - współorganizacja – 500 osób,

14.04 – Misterium Męki Pańskiej “Zamilkną dzwony” - współorganizacja – 500 osób,

28.04 - #Komórkomania – zostań dawcą szpiku – współorganizacja – 200 osób,

28.04 – Lubawski Dzień Dla Zdrowia – współorganizacja – 200 osób,

02.05 – Turniej Piłki Nożnej dla uczniów szkół podstawowych (roczniki 2003-2006) – organizacja – 60 osób,

03.05 – XXIV Ogólnopolskie Kryterium Uliczne im. Edmunda Groszkowskiego o Puchar Burmistrza Lubawy – współorganizacja – 500 osób,

04.05 – XVIII Mistrzostwa Lubawy w jeździe na hulajnogach – organizacja – 100 osób,

09.05 – Gminne Zawody Lekkoatletyczne – współorganizacja – 200 osób,

15.05 – Mistrzostwa Województwa Warmińsko-Mazurskiego Zrzeszenia Ludowe Zespoły Sportowe w lekkiej atletyce – współorganizacja – 150 osób,

19.05 – Mistrzostwa Województwa w lekkiej atletyce I eliminacje sztafetowe do Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży U-18 – współorganizacja – 120 osób,

22.05 – XII Indywidualne Mistrzostwa Miasta I Gminy Lubawa w lekkiej atletyce – organizacja – 250 osób,

04.06 – Finał Wojewódzkich Igrzysk Dzieci I Młodzieży Szkolnej I Licealiady Szkolnego Związku Sportowego w Indywidualnych Zawodach Lekkoatletycznych dziewcząt i chłopców – współorganizacja – 300 osób,

07.06 – IV Trening Charytatywny z Lubawa Kocho Biegać – współorganizacja - 500 osób,

08.06 – Międzynarodowy Turniej Bałtycka Liga Młodzików o Puchar Burmistrza Lubawy w zapasach w stylu klasycznym – współorganizacja – 100 osób,

25.06 – Wakacyjna Liga Piłki Nożnej (roczniki 2003-2006) – organizacja,

26.06 – Wakacyjna Liga Piłki Nożnej (roczniki 2002 i starsi) – organizacja,

27.06 – Wakacyjna Liga Piłki Nożnej (roczniki 2007 i młodsi) – organizacja,

16.07 – Wakacyjna Liga Piłki Nożnej (roczniki 2003-2006) – organizacja,

17.07 – Wakacyjna Liga Piłki Nożnej (roczniki 2002 i starsi) – organizacja,

18.07 – Wakacyjna Liga Piłki Nożnej (roczniki 2007 i młodsi) – organizacja,

19.07 – XIX Mistrzostwa Lubawy w wyścigach na hulajnogach – organizacja,

23.07 – Wakacyjna Liga Piłki Nożnej (roczniki 2003-2006) – organizacja,

24.07 – Wakacyjna Liga Piłki Nożnej (roczniki 2002 i starsi) – organizacja,

25.07 – Wakacyjna Liga Piłki Nożnej (roczniki 2007 i młodsi) – organizacja – łącznie ok. 400 osób,

26.07 – Wyścigi na rolkach i łyżworolkach – organizacja - 50 osób,  
 11.08 – Otwarty Turniej Piłki Siatkowej – organizacja - 50 osób,  
 15.08 – Turniej Oldbojów w piłce nożnej – organizacja – 70 osób,  
 24.08 – Turniej Piłki Siatkowej z okazji Dni Lubawy – organizacja - 60 osób,  
 21.09 – Impreza charytatywna Walczymy Razem z Kacprem – współorganizacja - 200 osób,  
 22.09 – II Regionalne Święto Jabłka – współorganizacja - 300 osób,  
 17.10 – XXVI Terenowa Olimpiada Osób Niepełnosprawnych – współorganizacja - 200 osób,  
 08.11 – Jesienne Zawody Latawcowe o Puchar im. Jana Kowalkowskiego – organizacja - 50 osób,  
 15.11 – XXVII Terenowa Olimpiada Osób Niepełnosprawnych – współorganizacja - 200 osób,  
 01.12 – Otwarte Mistrzostwa Warmińsko-Mazurskiego Zrzeszenia LZS juniorów, młodzików i dzieci w zapasach w stylu klasycznym – współorganizacja - 100 osób,  
 22.12 – I turniej Grand Prix Lubawy w halowej piłce nożnej – organizacja - 100 osób,  
 27.12 – Świąteczno-Noworoczny Turniej w halowej piłce nożnej (roczniki 2007-2009) – organizacja - 30 osób,  
 30.12 – Świąteczno-Noworoczny Turniej w halowej piłce nożnej (roczniki 2004-2006) – organizacja - 120 osób.

Ponadto OSiR przygotowuje obiekty w celu przeprowadzenia meczów ligowych MLKS Motor Lubawa oraz KS Constract Lubawa we wszystkich grupach wiekowych podczas wszystkich kolejek rozgrywkowych, a inne obiekty na potrzeby organizowanych zawodów lekkoatletycznych i zapaśniczych.

### **15.3. Kluby sportowe**

W ewidencji klubów sportowych Starostwa Powiatowego w Iławie na terenie miasta Lubawa widnieje 14 klubów (ostatnia aktualizacja, stan na luty 2017 roku). Część z nich systematycznie, a część okazjonalnie korzysta z obiektów Ośrodka Sportu i Rekreacji przy organizacji treningów i zawodów sportowych.

1. Automobilklub Lubawski - Kleina Team.
2. Centrum Sportów Walki "CHAMPION".
3. Lekkoatletyczny Klub Sportowy "LUBAWA".
4. Lubawskie Towarzystwo Tenisowe "Laver".
5. Ludowy Klub Kolarski "ZIEMIA LUBAWSKA".
6. Ludowy Uczniowski Klub Sportowy "COPERNICUS".
7. Ludowy Uczniowski Klub Sportowy "KOPERNIK".
8. Ludowy Uczniowski Klub Sportowy "LUBAWIAK".
9. Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy "SOKÓŁ".
10. Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy Motor Lubawa.
11. Uczniowski Klub Sportowy "DEBIUT LUBAWA".
12. Uczniowski Klub Sportowy - Lubawski Klub Taneczny.
13. Lubawska Akademia Piłkarska.
14. Lubawski Klub Rajdowy.

Z obiektów OSiR korzystają także kluby spoza Lubawy. Systematycznie – KS Constract Lubawa, którego grupy młodzieżowe korzystają z hal sportowych i boisk, a grupa seniorska rozgrywa na terenie Hali Widowiskowo - Sportowej mecze w ramach ligi futsalu. Oprócz imprez sportowych

organizowanych przez lubawski OSiR, kluby same z siebie organizują zawody sportowe, eventy, turnieje czy imprezy rekreacyjne na terenie obiektów OSiR lub w innych częściach miasta.

Trzy działające w Lubawie i korzystające z miejskiego dofinansowania kluby piłkarskie, tj: MLKS Motor Lubawa, Lubawska Akademia Piłkarska i KS Constract uczestniczą w rozgrywkach ligowych organizowanych przez Polski oraz Warmińsko - Mazurski Związek Piłki Nożnej. Dotyczy to grup dziecięcych i młodzieżowych we wszystkich kategoriach wiekowych. W rywalizacji sportu kwalifikowanego, tj. rozgrywkach organizowanych przez ogólnopolskie związki sportowe, udział biorą także lekkoatleci z LKS Lubawa, zapaśnicy MLKS Sokół oraz zawodnicy wschodnich sztuk walki z CSW Champion Lubawa. Dzięki osiągnięciom sportowym ostatnich trzech klubów, miasto Lubawa, podobnie jak w latach ubiegłych, zajmuje wysoką lokatę w systemie Współzawodnictwa Sportowego Dzieci i Młodzieży za 2019 rok, które przygotowuje Instytut Sportu w Warszawie. I tak, na 2478 sklasyfikowanych gmin, Lubawa z dorobkiem 92 punktów (w stosunku do roku 2018 spadek o 20 punktów) zajmuje 265 miejsce (spadek o 33 miejsca) i 11 miejsce (spadek o 1 miejsce) w województwie warmińsko-mazurskim.

Zawodnicy LKS Lubawa zdobyli najwięcej punktów wśród klubów lubawskich, a dorobek 32 punktów pozwolił na uzyskanie czwartego miejsca na 20 punktujących klubów w naszym województwie w swojej dyscyplinie. Odpowiednio, kickbokserzy zajęli miejsce 3 (na 9 klubów), a zapaśnicy 3 miejsce (na 10 klubów) w zapasach w stylu klasycznym i 6 miejsce (na 8) w stylu wolnym. Dane te oznaczają niewielki regres w stosunku do wyników z lat poprzednich. Samorząd miasta podczas dorocznej Lubawskiej Gali Sportu nagradza najlepszych zawodników, trenerów i działaczy. Łączna pula nagród finansowych i rzeczowych wyniosła w 2019 roku 25 549 zł.

#### **15.4. Wspieranie klubów sportowych**

W 2019 roku miasto Lubawa finansowało następujące zadania publiczne z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej:

- Organizacja zajęć rekreacyjno - sportowych w zakresie szkolenia z piłki nożnej dla dzieci i młodzieży w wieku 11-18 lat z miasta Lubawa. Realizował ją Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy Motor Lubawa. Kwota przyznanej dotacji na wsparcie realizacji zadania publicznego wyniosła 100.000 zł;
- Organizacja zajęć rekreacyjno - sportowych w zakresie szkolenia z piłki nożnej dla dzieci i młodzieży w wieku 4-10 lat z miasta Lubawa. Podmiotami realizującymi były Lubawska Akademia Piłkarska – kwota przyznanej dotacji na wsparcie realizacji zadania publicznego wyniosła 10.000 zł oraz Klub Sportowy Constract. Kwota przyznanej dotacji na wsparcie realizacji zadania publicznego wyniosła 10.000 zł;
- Organizacja zajęć rekreacyjno - sportowych w zakresie szkolenia z lekkiej atletyki dla dzieci i młodzieży z miasta Lubawa. Ofertę realizował Lekkoatletyczny Klub Sportowy "LUBAWA". Kwota przyznanej dotacji na wsparcie realizacji zadania publicznego wyniosła 35.000 zł;
- Organizacja zajęć rekreacyjno - sportowych w zakresie szkolenia z zapasów dla dzieci i młodzieży z miasta Lubawa. Ofertę realizował Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy "Sokół". Kwota przyznanej dotacji na wsparcie realizacji zadania publicznego wyniosła 45.000 zł;
- Organizacja zajęć rekreacyjno - sportowych w zakresie szkolenia z kickboxingu dla dzieci i młodzieży z miasta Lubawa. Wybrano ofertę Centrum Sportów Walki „Champion”. Kwota przyznanej dotacji wyniosła 35.000 zł;

- Organizacja zajęć rekreacyjno - sportowych w zakresie szkolenia z futsalu - piłki nożnej halowej dla dzieci i młodzieży z miasta Lubawa. Realizowały ją: Lubawska Akademia Piłkarska - kwota przyznanej dotacji na wsparcie realizacji zadania wyniosła 10.000 zł oraz Klub Sportowy Construct za kwotę 10.000 zł;
- Organizacja zajęć rekreacyjno - sportowych w zakresie szkolenia z tenisa ziemnego dla dzieci i młodzieży z miasta Lubawa. Wybrano ofertę Lubawskiego Towarzystwa Tenisowego „LAVÉR”. Kwota przyznanej dotacji wyniosła 6.500 zł;
- Popularyzacja sportów samochodowych. Kwota przyznanej dotacji dla Lubawskiego Klubu Rajdowego wyniosła 10.000 zł;
- Organizacja Bałtyckiej Ligi Młodzików w zapasach w stylu klasycznym o Puchar Burmistrza Miasta Lubawa. Kwota przyznanej dotacji dla Międzyzakładowego Ludowego Klubu Sportowego “Sokół” wyniosła 6.000 zł.

Kluby sportowe skorzystały także z dodatkowego wsparcia ze środków finansowych z budżetu na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w wysokości od 4.000 do 12.000 złotych.

W ramach finansowania zadań własnych w zakresie tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi sportu samorząd współfinansował rozgrywki drużyny seniorskiej klubu MLKS Motor Lubawa, wspierając realizację zadania pn. „Udział klubu sportowego w rozgrywkach piłki nożnej co najmniej na poziomie IV ligi rozgrywkowej, organizowanej przez ogólnopolski związek sportowy” oraz działalność Amatorskiego Klubu Biegowego Lubawa Kocho Biegać poprzez realizację zadania “Popularyzacja masowych biegów sportowych”. Kwoty dofinansowania wyniosły odpowiednio 50.000 zł i 15.000 zł. Łącznie dotacje dla klubów sportowych, które organizują imprezy oraz zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych wyniosły w 2019 r. 385.500 zł.

### **15.5. Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna**

O ile zajęcia sportowe odbywają się w głównej mierze na terenie obiektów OSiR, aktywną rekreację fizyczną można uprawiać na terenie całego miasta. Funkcję rekreacyjną sprawuje podległy OSiR Park Miejski Łazienki Lubawskie. Mieszkańcy miasta i przyjezdni korzystają z ławek, alejek, placu zabaw dla dzieci, a także siłowni zewnętrznej i usytuowanego na terenie Łazienek parku linowego. W pozostałych częściach miasta lokują się także inne, drobne inwestycje aktywizujące fizycznie mieszkańców, a także podnoszące atrakcyjność turystyczną. Powstają z inicjatywy samorządu lub wspólnot mieszkaniowych: place zabaw przy ul. Gdańskiej (osiedla „stara” i „nowa” Gdańska), ul. Asta (wraz z siłownią zewnętrzną), ul. Łąkowej, ul. Piaskowej i przy Szkole Podstawowej im. Kopernika przy ul. Rzepnikowskiego, przy ul. Chrobrego wraz z siłownią zewnętrzną.

Popularnym miejscem wśród spacerowiczów i biegaczy stał się drugi odcinek ścieżki pieszo - rowerowej od zalewiska przy ul. Kopernika do Sanktuarium w Lipach o długości 2,7 km. W 2019 roku gminny zasób ścieżek rowerowych zwiększył się o kolejne 500 mb przy ulicy Kazimierza Wielkiego i ul. Gdańskiej. Razem z oddanym wcześniej do użytku odcinkiem wzdłuż ulicy Kupnera łączna długość ścieżek wynosi 5 km, stanowiąc dobre miejsce do aktywności ruchowej, a wraz z urokliwie usytuowanym Sanktuarium, także atrakcję turystyczną.

Atrakcyjność turystyczną i estetykę Lubawy podnoszą trwające prace rewitalizacyjne w centrum miasta, które przywracają tej części urok i staromiejski charakter.

Do wzrostu atrakcyjności turystycznej Lubawy z pewnością przyczyni się rozpoczęta w 2018 roku i jeszcze nie zakończona duża inwestycja w obrębie murów dawnego zamku Biskupów Chełmińskich przy Placu Zamkowym.

## **16. Działania Społeczne**

### **16.1. Młodzieżowa Rada Miasta**

W październiku 2019 r. odbyły się wybory do IV kadencji Młodzieżowej Rady Miasta. Zgodnie ze Statutem w skład Rady weszło 10. przedstawicieli z klas V – VIII Szkoły Podstawowej oraz 5. uczniów Zespołu Szkół w Lubawie. Podczas I sesji, która odbyła się w dniu 28 listopada 2019 r., wybrano Przewodniczącego, dwóch Wiceprzewodniczących oraz Sekretarza. Sesja była również okazją do podsumowania pracy radnych ustępującej kadencji. Młodzieżowi radni wspominali przedsięwzięcia przeprowadzone w roku 2019, m.in. akcję charytatywną „Od serca dla serca”, wiec przeciwko przemocy i nienawiści, kolędowanie u chorych w szpitalu Św. Jerzego, Dzień Kobiet „Baby są jakieś fajne”, Dzień Dawcy Szpiku z fundacją DKMS i Lubawski Dzień Dla Zdrowia.

### **16.2. Żłobek Miejski „Akademia Maluszka”**

Żłobek Miejski w Lubawie „Akademia Maluszka” funkcjonuje od 1 listopada 2016 r. Całkowity koszt funkcjonowania Żłobka w 2019 roku wyniósł 682.282,95 zł, w tym dotacja Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w ramach Programu MALUCH + w kwocie 54.000 zł i środki własne gminy w kwocie 628.282.95 zł. W placówce zrealizowano dochody w kwocie 179.648, 60 zł, które stanowią wpłaty od rodziców i odsetki bankowe.

Do Żłobka Miejskiego w Lubawie „Akademia Maluszka” w roku 2019 uczęszczało 32 dzieci w wieku od 20 tygodnia życia do 3 lat. Najmłodsze dziecko przyjęte do Żłobka było w wieku 10 miesięcy, a najstarsze w wieku 2 lat. Na dzień 31.12.2019 r. w Żłobku przebywało 22 dzieci w wieku od 1 do 2 lat i 10 dzieci w wieku od 2 do 3 lat. Dwoje rodziców korzystało ze zniżki w opłatach 50 %, dwoje rodziców samotnie wychowujących dziecko ze zniżki 30 % oraz dwadzieścia troje rodziców ze zniżki 15 % przysługującej posiadaczom Lubawskiej Karty Mieszkańca. Pięcioro rodziców nie korzystało ze zniżek. Rośnie zainteresowanie opieką żłobkową, co potwierdza liczba oczekujących na miejsce wynosząca aktualnie 34 osoby. W odpowiedzi powstał projekt rozbudowy Akademii Maluszka, który czeka na realizację.

W Żłobku zatrudnionych było 17 pracowników na 15,5 etatu (dyrektor - 1 etat, referent - 1 etat, 4 opiekunów każdy - 1 etat, 2 pomoce opiekunów - każda - 1 etat, kucharka 1 etat, księgowa - ¼ etatu, konserwator - ¼ etatu, pielęgniarka - 1 etat do 31 października, następnie umowa zlecenie od 1 listopada 2019 r. Aktualnie zatrudnionych jest 4 pracowników na zastępstwo, na urlopie macierzyńskim przebywa 2 pracowników, 1 pracownik na urlopie wychowawczym, 2 pracowników na długotrwałym zwolnieniu lekarskim, do 30 sierpnia 2019 r. na podstawie umowy – zlecenia zatrudniony był logopeda dla dziecka z obustronnym niedosłuchem, posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności.

W zakresie swojej działalności Żłobek Miejski współpracuje zarówno z instytucjami publicznymi, jak i prywatnymi. Należą do nich: Przedszkole Miejskie, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Iławie, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny



w Iławie, Szkoła Podstawowa im M. Kopernika, Ochotnicza Straż Pożarna, Miejski Ośrodek Zdrowia, drukarnia RAMPI w Iławie, Zakład Tapicerski Libro.

Działania promocyjne Żłobka to m. in.:

- prowadzenie strony internetowej i Facebooka Żłobka,
- opracowanie i realizacja Projektu Wychowawczo - Profilaktycznego pt.: „Miłość Chroni”, Projektu edukacyjnego „Nasz przyjaciel Miś”, Programu adaptacyjnego pt.: „O, jak miło i wesoło”,
- współudział w organizacji Dni Lubawy - Kącik Maluszka,
- współpraca z mediami lokalnymi - przekazywanie informacji dotyczących działalności Żłobka,
- współpraca z działem promocji miasta,
- przekazywanie instytucjom, rodzicom wizytówek Żłobka,
- prowadzenie kroniki Żłobka „Akademia Maluszka” itp.

Dane znajdujące się w Raporcie zawierają informacje ogólne, natomiast szczegółowa analiza znajduje się w Sprawozdaniu z działalności Żłobka Miejskiego w Lubawie „Akademia Maluszka” za rok 2019.

### **16.3. Karty lojalnościowe**

Tak, jak w latach poprzednich, w 2019 roku mieszkańcy mogli korzystać z 3 kart lojalnościowych: Miejskiej Karty Dużej Rodziny, Lubawskiej Karty Seniora oraz Lubawskiej Karty Mieszkańca.

W 2019 r. wydano nowe karty w ilości:

- Lubawska Karta Dużej Rodziny – 119,
- Lubawska Karta Mieszkańca – 901,
- Lubawska Karta Seniora – 200.

### **16.4. Ogólnopolska i Warmińsko – Mazurska Karta Seniora**

28.05.2019 r. lubawski samorząd podpisał porozumienie ze Stowarzyszeniem MANKO z Krakowa, które prowadzi i wydaje Ogólnopolską Kartę Seniora. W dniu 25.08.2019 r. odbyła się jej uroczysta inauguracja podczas obchodów Dni Lubawy. W 2019 roku wydano 100 kart tego typu. Również w 2019 roku, 9 lipca, podpisano porozumienie umożliwiające składanie wniosków na miejscu w UM Lubawa w celu wydania Warmińsko - Mazurskiej Karty Seniora. Do końca roku złożono 60 takich wniosków, które zostały przekazane do Urzędu Marszałkowskiego.

### **16.5. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi**

W 2019 r. obowiązywał roczny Program współpracy z organizacjami pozarządowymi zapisany w Uchwale L/429/2018 Rady Miasta Lubawa z dnia 19 października 2018 r. w sprawie przyjęcia Programu współpracy miasta Lubawa na 2019 rok z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W 2019 roku Gmina Miejska Lubawa zleciła organizacjom pozarządowym realizację zadań publicznych zgodnie z priorytetami wyznaczonymi w § 7 Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi na rok 2019 oraz na zadania mieszczące się w sferach określonych w art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Były to konkursy ofert w następujących obszarach tematycznych z zakresu:

- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej na realizację 9 zadań publicznych,
- edukacji, nauki i wychowania na realizację 1 zadania,

- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym na realizację 8 zadań publicznych,
- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych na realizację 1 zadania publicznego,
- z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na realizację 3 zadań publicznych.

Na realizację wyżej wymienionych zadań publicznych w 2019 r. podpisano 23 umowy. Gmina Miejska Lubawa udzieliła dotacji w łącznej kwocie 470.500 zł. W otwartych konkursach ofert uczestniczyło 14 organizacji pozarządowych.

#### **16.6. Konkursy – rozwój sportu**

W 2019 roku ogłoszono dwa konkursy ofert na podstawie Uchwały Nr XV/131/2016 Rady Miasta Lubawa z dnia 24 lutego 2016 r. w sprawie określenia warunków i trybu finansowania zadania własnego Gminy Miejskiej Lubawa w zakresie tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi sportu. Łączna pula środków na to zadanie wynosiła 65.000 zł – szczegóły w Rozdziale Kultura fizyczna turystyka i rekreacja.

#### **16.7. Programy profilaktyczne**

W 2019 roku Gmina Miejska Lubawa realizowała dwa programy profilaktyczne - jeden w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym, drugi - narkomanii. W ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2019 roku, tak jak w latach poprzednich, funkcjonował Miejski Punkt Pomocy Rodzinie. Dzięki działalności Punktu mieszkańcy mieli do dyspozycji psychologa, prawnika, psychoterapeutę, specjalistę d.s przemocy w rodzinie, pedagoga, kuratora sądowego oraz instruktora terapii uzależnień. W sumie w 2019 roku udzielono wsparcia 250 osobom, a 14 z nich uczestniczyło 2 razy w tygodniu w zajęciach grupy edukacyjno - terapeutycznej dla osób uzależnionych prowadzonych przez specjalistę terapii uzależnień. Łączny koszt zatrudnienia specjalistów wyniósł ok. 85.000 zł. Przez cały rok szkolny realizowany był program profilaktyki środowiskowej „Razem weselej” dla dzieci z terenu miasta Lubawa. Zajęcia odbywały się od poniedziałku do piątku, w których na stałe uczestniczyło 12 uczestników. Koszt zadania wyniósł 32.500 zł. W 2019 roku sfinansowano wyjazd 14 dzieci na kolonie profilaktyczne do Jastarni (10.000 zł). W drodze ogłoszonych konkursów ofert udzielono 8 dotacji stowarzyszeniom sportowym na organizację zajęć z programem profilaktycznym (33.500 zł). W tym samym trybie dotacje otrzymała Miejska Orkiestra Dęta na organizację zajęć z programem profilaktycznym (12.000 zł). Poza tym zorganizowano Zimowy Rodzinny piknik profilaktyczny. Współpracując z lubawskimi placówkami oświatowymi ze środków pozostających do dyspozycji MKRPA sfinansowano zakup nagród dla Szkoły Podstawowej w konkursach promujących zdrowy styl życia oraz programy i działania profilaktyczno - edukacyjne na terenie lubawskich szkół (m. in. program profilaktyczny „KOREKTA”, udział młodzieży w projekcji filmu „Najlepszy”, program „Kiszone ogórki”, „Nie pozwól ukraść swoich marzeń”). W ramach pedagogizacji rodziców finansowano wywiadówki profilaktyczne. Zakupiono również materiały edukacyjne „Poradnik świadomego rodzica” oraz książki do Biblioteki Miejskiej i Punktu Pomocy Rodzinie. Współfinansowano również organizację rocznicowego mitingu grupy AA oraz wyjazdy dla członków grupy i ich rodzin. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na bieżąco prowadziła działania zmierzające do orzeczenia leczenia w przedmiocie uzależnień (18 przypadków), a 7 spraw skierowano do sądu. Ponadto Komisja przeprowadziła kontrolę w 5 punktach sprzedaży alkoholu. W sumie koszt realizacji Miejskiego Programu Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych wyniósł 270.077,79 zł. W ramach drugiego z programów profilaktycznych Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok prowadzono szereg działań w tym zakresie, między innymi sfinansowano: - warsztaty edukacyjno profilaktyczne w lubawskich szkołach, - zakup materiałów edukacyjnych i książek, - nagród w konkursach o tematyce promującej zdrowy styl życia, - Rodzinny Piknik Profilaktyczny (współfinansowano) oraz 92 - prowadzono Punkt Konsultacyjny MONAR (26 osób skorzystało z konsultacji). W sumie koszt realizacji MPPN na 2019 rok wyniósł 20.319,86 zł.

### 17. Lubawski Budżet Obywatelski

Budżet obywatelski w roku 2019 dotyczył realizacji zadania zgłoszonego i wybranego przez mieszkańców w głosowaniu przeprowadzonym w ramach konsultacji społecznych w roku 2018. Podstawa prawna:

- Uchwała Nr XIII/105/2015 Rady Miasta Lubawa z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie przeprowadzenia z mieszkańcami Gminy Miejskiej Lubawa konsultacji społecznych dotyczących Lubawskiego Budżetu Obywatelskiego (Dz. Urz. Woj. Warm. - Mazur. z 2015 r., poz. 4715),
- Uchwała Nr XXXI/268/2017 Rady Miasta Lubawa z dnia 24 maja 2017 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie przeprowadzenia z mieszkańcami Gminy Miejskiej Lubawa konsultacji społecznych dotyczących Lubawskiego Budżetu Obywatelskiego (Dz. Urz. Woj. Warm. - Mazur. z 2017 r., poz. 2540),
- Uchwała Nr XLV/375/2018 Rady Miasta Lubawa z dnia 25 kwietnia 2018 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie przeprowadzenia z mieszkańcami Gminy Miejskiej Lubawa konsultacji społecznych dotyczących Lubawskiego Budżetu Obywatelskiego (Dz. Urz. Woj. Warm. - Mazur. z 2018 r., poz. 2013),
- Uchwała Nr XLVII/398/2018 Rady Miasta Lubawa z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie przeprowadzenia z mieszkańcami Gminy Miejskiej Lubawa konsultacji społecznych dotyczących Lubawskiego Budżetu Obywatelskiego (Dz. Urz. Woj. Warm. - Mazur. z 2018 r., poz. 3187),
- Zarządzenie Nr 109/2018 Burmistrza Miasta Lubawa z dnia 18 września 2018 r. w sprawie wyznaczenia miejsc do głosowania dla przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Miejskiej Lubawa dotyczących realizacji Lubawskiego Budżetu Obywatelskiego.

Wykaz propozycji zadań zgłoszonych do Lubawskiego Budżetu Obywatelskiego w 2018 roku (realizacja w 2019 r.):

Lp.	Tytuł zadania	Lokalizacja	Szacunkowa wartość	Liczba oddanych głosów
1.	Mostek na Chrobrego	Mostek i chodnik m. ulicami B. Chrobrego i W. Jagiełły	150.000 zł	271
2.	Zamontowanie koszy na śmieci z podajnikami na worki na psie odchody	Na terenie miasta Lubawa	3. 638 zł	56
3.	Ratujmy życie – publiczny dostęp do defibrylatorów AED oraz szkolenia	Budynki stanowiące własność Gminy Miejskiej Lubawa	104.000 zł	206

	w zakresie pierwszej pomocy przedmedycznej dla mieszkańców miasta Lubawa			
4.	Szachy miejskie	Park miejski Łazienki Lubawskie	4.590 zł	31

Głosowanie odbywało się od 21 września do 14 października 2019 r. W głosowaniu wzięło udział 566 osób, w tym 2 głosy uznano za nieważne. Ponad 60 % głosów oddanych zostało przez elektroniczną platformę do zarządzania budżetem obywatelskim. Pozostałe głosy oddane zostały na papierowych kartach do głosowania w miejscach wyznaczonych przez burmistrza. Głosować można było w dni powszednie w siedzibie Urzędu Miasta, w niedzielę po mszach świętych przy kościele Św. Jana i kościele farnym, podczas inauguracji kolejnego roku Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz podczas lokalnych uroczystości: Regionalnego Święta Jabłka i Szkolnych Witamin. Wygrał projekt dotyczący budowy mostku i chodnika pomiędzy ulicami Bolesława Chrobrego i Władysława Jagiełły, który otrzymał 48 % oddanych głosów. Zadanie realizowano od 21.08.2019 r. do 21.10.2019 r., a całkowity koszt inwestycji wyniósł 117 707,93 zł. Wykonawcą robót budowlanych była firma: MUSA Alicja Musiał Tadeusz Musiał Sp. jawna, Targowisko Dolne 1A, 14-260 Lubawa.

W ramach zadania wykonano:

- chodniki o nawierzchni z kostki betonowej wraz z balustradami o długości ok. 75 mb,
- wbudowano przepust rurowy umożliwiający przejście przez rów melioracyjny,
- umocniono skarpy rowu płytami ażurowymi,
- rozbudowano oświetlenie uliczne (3 słupy oświetleniowe z oprawami i źródłami światła).